

S 13. seje OLO Kranj

Gozdovi terjajo razumno gospodarstvo

V načrtu je gradnja ceste Bohinj-Petrovo brdo - Razprava meja med lovišči -
Izvolitev svetov za družbeni plan in finance - Garancije gospodarskim organizacijam

Kranj, 29. maja.

Na ločenih sejah Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev OLO Kranj je bilo danes sprejetih več odlokov, potrjen je bil predlog predračuna okrajnega gozd. sklada, na skupnem zasedanju pa je bil izvoljen svet za družbeni plan in finance, razen tega pa so bile sprejete še nekatere druge spremembe v organih OLO.

V zvezi s spremembami v organih ljudskih odborov so člani obbeh zborov sklepali o spremembah statuta OLO, o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest njegovih upravnih organov in drugih odlokih. Svet za gospodarstvo je predložil predračun gozdnega sklada, ki ga zaradi pomembnosti te gospodarske veje nekoliko obširneje obravnavamo.

GOZDARSTVO — MOČNA GOSPODARSKA PANOJA

Gozd. gospodarstvo v kranjskem okraju predstavlja močno gospodarsko panogo, zato zasluži posebno skrb družbe. Od vse gozdne površine je 54 ha gozdov last SLP, 65 ha pa pripada zasebnikom. Celotno gozdno zemljišče je izkoriščeno komaj 56-odstotno, a lesna zaloga bi mo-

rala znašati vsaj 250 kub. m na ha.

Iz tega stanja izvira težnja po čim razumnejšem gospodarjenju v naših gozdovih, po vzgoji, varstvu, pogozdovanju in gradnji novih cest do še nedostopnih predelov. V ta namen se ustanovljajo gozdni skladi, gozdna taksa v državnih gozdovih pokriva stroške gozdno-tehničnih del, za nedržavni sektor pa se je prav zaradi slabega stanja gozdov že leta 1951 ustanovil »sklad za obnovo gozdov«.

Skupni dohodki gozdarstva za leto 1956 so planirani na 610 milijonov dinarjev. Ta sredstva so takole razdeljena:

1. sklad za pospeševanje gozdarstva — investicije — 283 milijonov dinarjev; 2. sredstva za redno vzdrževanje gozdov (obnova, nega, gojitev ter ure-

janje potov) — 120 milijonov dinarjev; 3. stroški javne gozdarske službe — 57 milijonov dinarjev; 4. odvod za kritje okr. in občinskih proračunov — 193 milijonov dinarjev. Sredstva ne zadostujejo vsem potrebam gozdarstva in z odtegotovanjem za druge namene se zavira obnova gozdov, povečanje gozdnih fondov in modernejši izkoriščanje gozdov.

Pri dodeljevanju sredstev posameznim občinam so bile upoštevane dejanske potrebe, ki pa so običajno večje tam, kjer so gozdovi slabi in dohodki majhni. Pri tem je bil upoštevan tudi 10-letni razvojni načrt gozdarstva v okraju. Občine Jesenice, Zelniki in Škofja Loka so zato dobile za gojitev precejšnje vsote. Načrt o varstvu gozdov se v glavnem omejuje na varstvo pred požari in mrčesom. Razen tega je predvidenih 4 milijone dinarjev za gradnjo ograj pred jeleni v dolini Kokre. Skupna investicija bo znašala 8 milijonov dinarjev. Republiška uprava lovišč bo prispevala 4 milijone.

Pri novogradnjah cest in potov so upoštevani večinoma le objekti, ki so jih pričeli graditi že v letu 1954. Sredstva za vzdrževanje gozdnih komunikacij so namenjena za tekoča popravila potov v zasebnem sektorju. Zneski so vsklajeni s predlogi. Predračun okrajnega gozdnega sklada predvideva tudi 40 milijonov dotacij za hudourniška dela iz republiškega gozdnega sklada.

Razen investicijskih del, predvidenih v predračunu, bo okrajni ljudski odbor v letu 1956 skušal zagotoviti še gradnjo ceste Bohinj — Petrovo brdo. V ta namen bo navezal stike z JLA in Upravo LRS, ki naj skupno z njim prevzameta del stroškov za gradnjo. OLO je pripravljen kriti 25 odstotkov celotnega investicijskega zneska. Cesta bo pomembna tudi za razvoj turizma in bo najbližja povezava med Bohinjem in Primorsko.

Odborniki so med drugim sprejeli tudi odlok o sečnji gozdnih dreves na negozdnih

tleh, ki je bila sedaj prosta prispevka za gozdni sklad.

UVEDBA OBČINSKIH TAKS

S sklepom današnje seje je uvedena tudi občinska taksa na živinske potne liste, za pse in cestna motorna vozila.

Podjetju SKIP Škofja Loka in Tovarni lepenke Tržič bo OLO izdal garancijsko izjavo zaradi najetja kreditov. Strojno podjetje v Luki potrebuje višji obratni kredit za povečanje proizvodnje, Tovarna lepenke pa namerava zgraditi trafopostajo, novo čistilnico lesa, sušilnico in sortirno dvorano. S to obnovo bo povečala proizvodnjo za 33 odstotkov.

Podjetjem »Koloniale« Bled, »Delikatesa« Jesenice, »Vino« Gorenjska« Jesenice, »Merkur« Kranj, Knjigarna »Simon Jenko« Kranj in »Alka« Duplje se ugodijo prošnje za prepustitev okrajnega deleža na dobičku za njihov investicijski sklad.

Precej burna je bila tudi razprava o spremembi meja med loviščema lovške družine Poljane in Gorenja vas, med LD Begunjsčico in Radovljico ter med LD Kovor in Begunjsčica.

IZVOLITEV NOVEGA SVETA

Na skupni seji so odborniki izvolili 11-članski svet za družbeni plan in finance s predsednikom Pavlom Tolarjem. Za načelnika tajništva za finance je bil določen Cene Beznik. Razen tega so bile sprejete še nekatere manj pomembne spremembe v upravnih organih okrajnega ljudskega odbora.

Živahno delo svetov OLO Kranj

Le s skupnim delom je možen napredek

V ponedeljek, 28. maja, je bilo skupno zasedanje Svetov za prosveto in kulturo in za telesno vzgojo in šport Okrajnega ljudskega odbora Kranj. Sveta sta razpravljala o nekaterih skupnih problemih, predvsem o problemih, ki nastajajo pri izkoriščanju posameznih objektov s strani kulturno-prosvetnih in športnih ter telesno-vzgojnih organizacij. Sklepalo se je tudi o načinu subvencioniranja okrajnih organizacij in zvez.

Marsikje v okraju, predvsem na podeželju, kjer objektov za

cer bi jih »pospravil« Partizan. Kam vodi tako in slično početje? Nedvomno k stagnaciji kultur. - vzgoj. dela. Skupen cilj kulturno-prosvetnih in športnih ter telesno-vzgojnih organizacij je, vsestransko vzgajati našega delovnega človeka, pomagati mu, da se dokoplje do novih naprednih spoznanj in da zavrže vse, kar je nazadnjaško, mistično in zaostalo. Tega pa ni malo in zato je delo vseh družbenih organizacij in društev toliko pomembnejše. Prav zato bi moralo biti delo teh društev skupno in enotno. Vsak bi se moral veseliti uspeha drugega, ne pa mu zavidati, če karkoli doseže.

Za sedaj še nismo tako bogati, (Nadaljevanje na 2. strani)

Jeseniški železarji so bili odlikovani

V soboto zvečer je bila v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah lepa slovesnost. Predsednik ObLO Maks Dolinar je v navzočnosti predsednika DS Janka Verdника, predsednika UO Jožeta Ulčarja, glavnega direktorja Milana Kristana, tehničnega direktorja ing. Konstantina Rebeka in sekretarja občinskega komiteja ZKS Iva Ščavnikarja podelil 21. zaslužnim delavcem Železarne Jesenice odlikovanja za delo. Ob prejemu tega visokega priznanja vsem odlikovancem iskreno čestitamo.

U.

Pohvale vredna pobuda

Terenski odbor Socialistične zveze na Zlatem polju je pred kratkim dal koristno pobudo za končno ureditev naselja. Pri tem je upošteval, da so letošnja občinska sredstva pičila in zato ureditve nikakor ne bo mogel financirati izključno občinski ljudski odbor. Zato je začel agitirati med prebivalstvom, naj bi se vsa groba zemeljska dela opravila s prostovoljnimi delom.

Najprej se je odzvala temu vabilu osnovna organizacija Zveze komunistov. Vsi komunisti so se obvezali, da bodo opravili po 30 prostovoljnih delovnih ur. Zaradi splošnega zanimanja vsega prebivalstva, je bil na zadnjem zboru volivcev soglasno sprejet sklep o obveznem krajevnem prispevku v obliki prostovoljnega dela. Vsak delo zmožen moški bo po tem odloku napravil 30 prostovoljnih delovnih ur, ali pa plačal vsako uro po 40 dinarjev.

Kako veliko je bilo zanimanje za dokončno ureditev tega problema, se vidi tudi po udeležbi na zboru volivcev in po živahni razpravi ob sprejemanju odloka o krajevnem samopriskvku. Na zboru volivcev je bilo skoraj 30% vseh volilnih upravičencev, ali trikrat več kot je povprečna udeležba na zborih volivcev v kranjski občini.

V razpravi pa je bila med drugim izražena bojazen, da se ne bi z neorganizirano akcijo vse samo še poslabšalo in bi bilo tako v deževnih dneh še več blata, kot ga je sedaj. Potrebno bi bilo namreč, da določi Uprava za ceste in kanalizacijo 6 strokovnih delavcev, ki bodo vse delo vodili. Prav tako bo treba postaviti robnike za cestnišča in napraviti nivelacijski načrt za celotno naselje.

Za vse to pa so potrebna določena sredstva, ki so baje obljubljena. Treba bi jih bilo le čimprej dobiti, ker šele nato bo imela celotna akcija prebivalstva svoj pravi smoter in ne bo skrbi, da bodo vsi napori in vsa dobra volja, ki jo je pokazalo prebivalstvo, zaman. Na vsak

način to pot — zaradi silnega zanimanja in iniciative, ki so jo pokazali Zlatopoljčani — ne bi smelo ostati samo pri obljubah.

Prav bi bilo, da bi nekaj prispevala k ureditvi Zlatega polja tudi posamezna podjetja, ki imajo tam svoje hiše. Nobenemu podjetju ne bi smelo biti vseeno, kako živijo njihovi delavci in družine. Zato bi bilo mnogo pametnejše, da bi n. pr. »Tiskarina« — ki ima na Zlatem polju dva bloka — dala iz dobička nekaj sredstev za to ureditev, kot da jih bi v celoti razdelila med kolektiv in to že tretjič v obdobju enega leta.

Pobudo prizadevnih tovarišev na Zlatem polju je treba vsekakor pozdraviti. Ta pobuda bi bila lahko marsikomu za zgled, kako se vendarle da napraviti koristno delo brez večjih denarnih sredstev.

S. B.

OBISK FRANCOSKIH ŽUPANOV V KRANJU

Kranj, 28. maja.

Danes je prispela v Kranj skupina francoskih županov, članov socialistične stranke, ki se mudi na 14-dnevnem obisku v naši državi kot gost Stalne konference mest Jugoslavije.

Goste je sprejel predsednik Občinskega ljudskega odbora Vinko Hafner in jih v daljšem razgovoru seznanil z delom lokalne samouprave. Odgovoril jim je na številna vprašanja o gospodarskih problemih kranjske komune in okraja, o življenju delovnih ljudi, o vzgoji kvalificiranih kadrov itd. Francoske socialiste je ob zaključku prijateljskega pomenka povabil na kosilo, katerega jim je priredil občinski ljudski odbor.

Popoldne so si obiskovalci ogledali še tovarno »Inteks«, s člani delavskega sveta pa so se pogovorili o delavskem samoupravljanju. Izrazili so zadovoljstvo nad ureditvijo tovarne in čestitali kolektivu. Vodja de-

legacije je predlagal izmenjavo delavcev, ker bi se na ta način še najbolj utrdila delavska solidarnost.

Nekateri gostje so si ogledali tudi tiskarno »Gorenjskega tiska«. Dopoldne so obiskali nek-

danje nacistično taborišče pod Ljubeljem, kjer počivajo tudi njihovi rojaki - žrtve okupatorjevega nasilja. Pred spomenik so položili lep venec. Naslednji dan so nadaljevali pot v Zagreb.

J.

Med sprejemom pri predsedniku ObLO — Kranj, Vinka Hafnerja

NAVDUŠENI KOPALCI SO KONČNO LE PRISLI NA SVOJ RACUN

O komunalni dejavnosti na Gorenjskem

Pričela se bo gradnja vodovoda Brniki-Kranj-Cerklje-Mengeš

Že od začetka letošnjega leta je v razpravi gradnja vodovoda Brniki-Kranj-Cerklje-Mengeš. V ta namen je bil že svoječasno ustanovljen iniciativni odbor, sestavljen iz zastopnikov občinskih ljudskih odborov vseh predelov, skozi katere bo vodovod tekkel. Na nedavnem sestanku iniciativnega odbora v Cerkljah pa so navzoči izvolili predsednika, tajnika in blagajnika odbora, ki bo vodil to gradnjo.

Načrti za omenjeni vodovod so že gotovi. Sam vodovod je tako speljan, da ima vse do Mengša naravni padec, tako da ne bodo potrebne nikakršne občasne črpalne naprave. Predstavnik občine Mengeš so predlagali, da naj bi se ta vodovod podaljšal še naprej do Trznice.

Glede same gradnje vodovoda pa so predvidevanja taka: vodovod naj bi se zgradil v treh letih in sicer po etapah. Vsota, ki bo potrebna za gradnjo, znaša 450 milijonov dinarjev. Na oko res zglada precej denarja. Toda treba je računati s tem, da bo k tej vsoti prispevala uprava za investicije LRS 100 milijonov dinarjev, precej denarja pa se bo lahko prihranilo tako, da bodo interesi dali

na razpolago prostovoljno delovno silo.

Razen tega bo seveda razpisani tudi krajevni samopriskvki, ker je povsem jasno, da občinski ljudski odbori, spričo tako skrčenih proračunskih sredstev in zelo pihih skladov za negospodarske investicije in komunalno dejavnost, ne bodo mogli prispevati znatnejših sredstev v ta namen.

Iniciativni odbor je sklenil, da se ukrene vse potrebno za čimprejšnjo ustanovitve vodovodne skupnosti za omenjena področja. Predno bo prišlo do ustanovitve vodovodne skupnosti pa bo tudi podrobno proučen način finansiranja te gradnje.

A.

Pretekli ponedeljek je prispel na obisk v Jugoslavijo generalni sekretar KP Italije Palmiro Togliatti. Sestel se je z generalnim sekretarjem ZKJ tovarišem Titom in drugimi voditelji Zveze komunistov. Razen tega si je ogledal nekaj industrijskih podjetij in se razgovarjal z delavci o delu v tovarnah, zlasti se je zanimal za vprašanja delavskega upravljanja. Vodstvo italijanske komunistične stranke je ob obisku svojega generalnega sekretarja v Jugoslaviji objavilo posebno sporočilo, v katerem je med drugim poudarjeno: »Namen potovanja je vzpostavitev prvega stika in tako torej začetek normalnih odnosov med KP Italije in jugoslovanskimi komunisti po težki prekinutvi, ki so jo povzročili zgrešeni sklepi informbiroja v letih 1948/49.«

Po prvih rezultatih občinskih volitev v Italiji lahko sklepamo, da je skrajna desnica doživela močne udarce predvsem tam, kjer je bila doslej najmočnejša, medtem ko so levičarske stranke skoraj povsod dosegle večji ali manjši napredek, krščanski demokraci pa so v glavnem uspeli zadržati dosedanje pozicije. Po nepopolnih podatkih so dobili demokristjani 3.510.595 glasov, komunisti in levi socialisti 2 milijona 900 tisoč 973, socialni demokraci 674.625, monarhisti in profasisti 682.548 itd.

Kolonialna politika preživlja nedvomno hudo krizo. To dodobra občutijo tudi vsi tisti britanski politiki in vojaški voditelji, ki jim je zaupano, da za vsako ceno ohranijo nekatera strateško in gospodarsko najpomembnejša področja Veliki Britaniji, ne glede na voljo tamonjih ljudstev. Prav zaradi nesmiselnosti take politike — kar vse bolj spoznavajo tudi Angličani sami — se je guverner Cipra general Harding moral zateči k srednjeveškim ukrepom, da bi zavrl težnje tamonjše prebivalstva po samoodločanju in svobodi. Ciprska etnarhija je ta teden objavila fotografijo odloka, s katerim je guverner Harding odredil bičanje za vse »uporne ciprske prebivalce.« Na ta način je bilo že kaznovanih nekaj Ciprcanov. Razglas o bičanju je bil objavljen v Uradnem listu britanske uprave na Cipru. Predpisali so celo določeno število udarcev, ki za vsako obdobje ne sme biti večje od 12.

Ta teden so pričeli po vsej Avstriji prvi vojaški nabori po vojni. Pred naborne komisije so poklicani vsi 1937. leta rojeni mladeniči. Tako se bo 7. junija zvrstilo okoli 40.000 mladincev. 12.000 od teh bo že letos nastopilo vojaško službo, ostali pa bodo vpoklicani prihodnje leto. Nabori so povzročili najrazličnejše komentarje. Komunistični tisk jih obsoja in skuša na ta način najti neko osnovo za razširitev svojega vpliva pred ljudmi. Glavni politični stranki — socialisti in ljudska stranka pa se predvsem borita za vpliv v vojski, ker vsaka hoče imeti obrambno ministrstvo pod svojim vodstvom. Tako bo vojska postala še eno področje, na katerem bosta tekmovali obe glavni stranki za svoj vpliv.

Neprevidnost je letos povzročila največ obratnih nezgod

Nekaj primerov teh nesreč v aprilu in maju

V zadnjih mesecih se zopet vse pogostejše dogajajo obratne nesreče v naših podjetjih. Spričo tega se nam nujno vsiljuje misel, kako te nesreče in njihove usodne posledice preprečiti. Predvsem je vsak delavec sam odgovoren za previdnost pri delu, za poznavanje delovnega postopka itd., uprava podjetja pa nosi odgovornost za zaščitne naprave pri strojih, posebna oblačila ipd., za kar je v naših podjetjih v glavnem preskrbljeno. Inšpekcija dela se stalno trudi, da bi odstranila vse nevarnosti za delavce. Kljub stalnemu opozarjanju pa se obratne nezgode vedno ponavljajo, in to take, ki se ob malo večji pazljivosti ne bi smele pripetiti. Obratne nezgode mečejo delavce iz proizvodnje. V letošnjem letu je bilo obravnavanih že veliko število tovrstnih nesreč. Danes nameravamo prikazati nekaj najznačilnejših primerov v mesecu aprilu in maju. Ta članek je namenjen prav delavcem, ker je neprevidnost in malomarnost povzročila v tem času največ nesreč.

4. aprila je tesarju Petru Joštu v Naklem žaga cirkularka odrezala roko in nogo. Nesreča se je pripetila zaradi neprevidnosti še dveh prisotnih delavcev, ki sta žago preveč vzdignila in se je zaradi tega prevrnila in poškodovala Jošta.

16. aprila se je v Železarni Jesenice, obrat 2400, ponesrečil strojnik Franc Grile na ta način, da se je vzpenjal preko

varnostne žične ograje v notranjost električnega postrojenja z napetostjo 5000 W. Bil je na mestu mrtev.

1. maja se je na ozkotirni železniški progi v Železarni Jesenice smrtno ponesrečil premikač Simon Feltrin, star 19 let. Proga je bila neurejena, kljub temu, da je delovodja odredil izkop proge že teden dni pred nesrečo. Značilno je, da to delo ni bilo veliko, saj so progo takoj po nezgodi popravili še pred prihodom komisije. Krivci so bili za to nevestnost predani javnemu tožilstvu.

7. maja smo doživeli ponovno nesrečo v Železarni. Teško se je ponesrečil Sl. Koprivec, star 24 let. Vagonček je razpenjal kar med vožnjo, kar je strogo prepovedano. Padel je pod kolesa, ki so mu zdrobila levo nogo v kolenu in so mu jo že naslednji dan amputirali v jese-niški bolnišnici.

9. maja je topilcu v Plavžu Železarne Jesenice Antonu Tratarju pri delu spodrsnilo, tako

da je stopil z desno nogo v tekoče železo. Kljub temu, da ima v svoji omarici zaščitne gamaše, teh ni hotel nositi, čeprav bi ga lahko obvarovale hujših posledic.

14. maja je stroj rahljalnik predpreje v Gorenjski predilnici v Škofji Loki zagrabil delavca Franca Ruparja za levo roko in jo tako poškodoval, da so mu jo v ljubljanski bolnišnici amputirali. Rupar se je dela pri stroju šele učil. Nesrečo je povzročil njegov predelavec, ki je odstranil zaščitni pokrov prej, preden se je ustavil boben stroja.

O večjih in manjših obratnih nezgodah v podjetjih na Gorenjskem bi lahko še marsikaj zapisali. Teh nekaj primerov naj bo opozorilo delavcem kakor tudi upravam podjetij, da ukrenejo vse potrebno za preprečevanje obratnih nezgod, ki imajo tako težke posledice za družbo, za posameznike in njihove družine.

Jože Mihelič

Praznovanje Dneva gasilstva v tržiški občini

Letos se je Občinska gasilska zveza Tržič na praznik gasilcev posebno dobro pripravila. Proglasila je celo svoj gasilski teden, ki je trajal od 20. do 27. maja. V tem tednu so se vrstile razne prireditve, pregledi društev in razviti praporov.

Praznično razpoloženje je najprej zajelo vasič Brezje pri Tržiču. Tamkajšnje gasilsko društvo je praznovalo 5. obletnico ustanovitve na zelo slovesen način. Izvoljena sta bila dva

Živahno delo svetov OLO Kranj

(Nadaljevanje s 1. strani)

da bi si lahko vsaka organizacija in vsako društvo postavilo lasten dom. Zato bi bilo treba s pametnimi pravilniki urediti složno skupno izkoriščanje obstoječih objektov. Vzoren primer sodelovanja med posameznimi društvi imamo v Kropi. Tam skrbi za pravilno izkoriščanje kulturnega doma poseben odbor, ki ga sestavljajo predstavniki vseh organizacij in društev in ta daje dom v najem vsem pod enakimi pogoji.

Sveta sta soglasno sklenila, da bosta priporočila vsem organizacijam in društvom, naj složno sodelujejo pri njihovem delu za napredek naših krajev. Da pa bi se smotno začelo reševati vse probleme kulturno-prosvetnih in telesno-vzgoj. organizacij, ki izvirajo iz pomanjkanja ustreznih prostorov za delo, pa sta sveta sklenila, naj se formira posebna komisija, ki bo popisala vse obstoječe objekte in potem na tej osnovi pripravila perspektivni načrt za smotno izgradnjo novih objektov po prioriteten redu.

E. F.

Ljudje in dogodki

Srečno in uspešno!

Ob obisku predsednika Tita v Sovjetski zvezi

Intervju, ki ga je imel podpredsednik zveznega Izvršnega sveta Edvard Kardelj preteklo soboto z angleškim komentatorjem Richardom Adamsom, kaže, da si ljudje na zapadu še ne morejo jasno predstavljati, kako je mogoče sodelovati z Vzhodom in Zahodom hkrati. Se vedno mislijo, da prijateljstvo s katerokoli državo enega bloka, nujno pomeni ohladitev odnosov z »drugim blokom«.

Nezaupanje, ki je stalo kot žalostna dediščina hladne vojne je še vedno precej ukoreninjeno. Zato marsikdo sprajue prav tako kot g. Richard Adams: »Ali je nova faza v ruski politiki spremenila jugoslovansko zanimanje za sodelovanje z deželami Zahodne Evrope in Amerike?«

»Ali bo jugoslovansko-sovjetski trgovinski sporazum preprečil nadaljnjo razširitev trgovine z zahodnimi deželami?«

itd.

Taka in slična ugotovanja so posebno pogosta ravno sedaj, ob obisku našega predsednika republike tovariša Tita v Sovjetski zvezi. Vsem skeptikom,

ki nočejo ali še ne morejo videti globljega bistva tega obiska in s tem jugoslovanske politike sploh, naj odgovorimo z besedami tovariša Kardelja: »Znano vam je,« je odvrnil tovariš Kardelj g. Adamsu, »da je bila jugoslovanska zunanja politika zmerom aktiven činitelj v naporih, da bi odstranili ali vsaj omilili blokovska protislovja in tako ustvarili politične pogoje za miroljubno in aktivno koeksistenco med narodi, ki jo narekuje sedanji čas. V tem okviru vidi Jugoslavija tudi okvire svoje lastne neodvisnosti. Neodvisnost pa za nas ni zgolj zagotovitev nacionalne enakopravnosti, marveč tudi nujen pogoj za neoviran razvoj socializma v sedanji dobi.«

Neslutni razvoj tehnike v tem stoletju — posebno pa po II. svetovni vojni — je tako močno skrčil zemeljsko oblo, da jo je res nemogoče obravnavati le po delih. Trmasto vztrajanje na starih pozicijah razdeljenega sveta, bi namreč nujno moralo voditi k novemu svetovnemu spopadu, ki pa bi bil zaradi sil-

nega razvoja sredstev za množično uničenje, ne samo nesreča, marveč katastrofa za človečanstvo.

Ker vsi živimo na istem planetu je treba pač medsebojno sodelovati. Vztrajno je treba odstranjevati nezaupanje, ki se je nakopičilo v preteklosti, zaradi stalinske agresivne politike in blokovske politike sploh. Le tako delo lahko zagotovi mir, mir pa bo zagotovil porast blaginje in postopno uveljavljanje novega družbenega sistema, za katerega se bojujejo vse napredne sile v svetu — socializma.

S tega stališča je treba presojati vse medsebojne državniške obiske v zadnjem času in pa seveda tudi obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi.

Obisk tovariša Tita v Sovjetski zvezi pada ravno na obletnico podpisa beograjske deklaracije Tito — Bulganin. Od takrat do danes so se odnošaji med našo državo in Sovjetsko zvezo naglo normalizirali. Zato upravičeno pričakujemo, da bodo predsednikov obisk in držav-

niški razgovori na najvišji ravni, pripomogli k nadaljnjemu še pristojnejšemu sodelovanju med narodi Jugoslavije in Sovjetske zveze.

V zadnjem letu se je močno uveljavil nov duh mirnega sožitja med narodi. Razen tega je Sovjetska zveza doživela nekaj pomembnih notranje - političnih dogodkov v svojem postalskem razvoju. Med njimi je nedvomno najvažnejši 20. kongres Komunistične partije. Ta pozitivni notranji razvoj se je odrazil tudi na zunanje - političnem področju. Pray v zadnjem času so bili z obiskom Hruščeva in Bulganina v Veliki Britaniji: in z obiskom francoskih državnikov v Sovjetski zvezi, že vzpostavljene prvi osebni stiki med Vzhodom in Zahodom.

Danes lahko z optimizmom gledamo na razvoj odnosov v svetu. Drug za drugim se vrste dogodki, ki kljub še mnogim nerešenim problemom, opravičujejo ta optimizem. K takemu razvoju je prispevala in še prispeva svoj delež tudi Jugoslavija. Tudi sedanji obisk v Moskvi je nov prispevek Jugoslavije h krepitvi miru in nov korak v realizaciji ideje o enotnosti sveta.

Predsedniku republike, tovarišu Titu želimo vso srečo na njegovi poti in mnogo uspehov pri njegovem delu za ohranitev trajnega miru.

Dobili so avtobus

Prebivalcem Kroke — Kamne gorice in okolice, predvsem še delavcem tovarne vijakov in žeblice »Plamen« se je izpolnila dolgoletna želja, da so dobili

sodobno prevozno sredstvo, nov TAM avtobus.

Z avtobusom bodo vozili delavci iz Kamne gorice in okolice na delo in na 7 km oddaljeno železniško postajo v Podnart. Nadalje predvidevajo, da bodo po potrebi uvedli avtobusne vožnje v Radovljico, Kranj in morda enkrat tedensko tudi v Ljubljano. Ob nedeljah pa bi v letnem času vozili Plamenove delavce k morju na redni letni dopust. Tovarna Plamen Kropa in Elan Begunje sta že lansko leto organizirali v Povili pri Novem Vinodolu »Camping«, kjer je nad 300 delavcev in članov njihovih družin preživevalo 14-dnevni dopust. Delavci so se morali doslej voziti v tovrstnih avtomobilih. Letos bodo pričeli s campingom 15. junija. Ker se bodo delavci lahko vozili z avtobusom, predvidevajo, da bo udeležba še večja.

Debatni večer članov DIT na Jesenicah

Preteklo sredo zvečer je imela metalurška sekcija Društva inženirjev in tehnikov v svojih klubskih prostorih debatni večer. To je bil uvod v tesno sodelovanje in seznanjanje metalurgov z ostalimi sekcijami. Razgovor o problemih plavžev je vodil šef plavžnih obratov ing. Lojze Pahor. Pohvale vredna je bila udeležba kakor tudi živahno poseganje članov v diskusijo. Po predvidenem programu se bodo sedaj vrstili podobni debatni večeri vsak teden.

Problem, ki ni problem

Mnogo pišejo po časopisih o tem in onem; vsekakor pa premalo beremo o delu gospodarskih in množičnih organizacij na vasi, saj imajo gospodarske in politične organizacije veliko vlogo v socialistični preobrazbi našega človeka.

Tokrat spregovorimo o problemu, ki tare člane KZ Visoko v zvezi z zadrudnim domom na Visokem. Na obnem zboru te zadruge je bilo sproženo vprašanje, da bi zadrudni dom odstopili občini, ker KZ baje ne zmoro tako visokih amortizacijskih stroškov; ali na kratko, zadrudni dom je zanjo preveliko breme. Z dokaj veliko samozaveštvostjo so razpravljali zadrudniki o tem problemu, pri tem pa so pozabili, da dom ni samo last KZ, ampak je to skupna last — last delovnih ljudi in njihovih množičnih organizacij, kamor spada tudi KZ; se pravi last delavcev in kmetov. Vodstvo KZ bi se moralo zavedati, da naloga KZ ni samo reševati gospodarske probleme, ampak tudi aktivno pomagati pri vzgoji socialistične zavesti delovnega človeka. Prav gotovo ima pri tem problemu veliko vlogo tudi dejstvo, da je KZ vsekakor premalo povezana z množičnimi organizacijami in na drugi strani — množične organizacije se premalo zanimajo za njene probleme. Zaradi pomanjkanja teh vezi ni čudno, da so k reševanju problema »komu zadrudni dom« pristopili na tak nepravilen način. Zakaj pa je sploh prišlo do tega vprašanja? KZ sama ni tako šibka organizacija, saj ima dokaj močno gospodarsko zaledje, da bi ne mogla nositi takega bremena kot je zadrudni dom; poleg tega pa je vanj vložila tudi precej denarnih sredstev, ki jih tudi ne gre kar tako prezreti. Ali ni dovolj, da so izpustili v preteklem letu iz rok ekonomijo. Po takem potu se njena gospodarska moč samo krha, ne pa gradi; očitno je, da so to samo znaki slabega gospodarjenja v preteklih letih. (Tako je mnenje tudi nekaterih članov KZ, ki gledajo na to s pravega zornega kota.) Morda pa je to vprašanje sprožilo stanje zadrudnega doma? Če bi prišel tujec mimo tega doma, ki naj bi bil kulturno središče vasi, bi odnesel žalosten vtis. Zakaj je že več kot leto dni prav pred glavnim vhodom v zadrudni dom cel muzej poljedelskih strojev v prav nič zavidljivem stanju? (Res je, da strojni odsek nima svojega prostora, toda s tem še ni rečeno, da je tak prostor prav pred domom.) Dimniki so speljani kar skozi okno; skladišča so opažena z deskami z vseh vetrov, tako da zgledajo prej živinske staje, kot pa skladišče gospodarske organizacije (sploh izgleda, da hočejo nekateri napraviti iz zadrudnega do-

ma ogromno skladišče za vse mogoče stvari). Streha v avli zadrudnega doma pušča, tako da ima človek vtis, da stoji v kakšni podzemeljski jami, ki smrdi po vlagi, stranišča so zanemarjena, nehigienska; kulise leže kar po tleh, kot bi čez nje divjala bitka (tudi društvo za take stvari še nima svojega prostora, vendar pa bi morali bolj paziti na te stvari) itd., itd.

Morda je člane KZ to dejstvo privedlo do tega, da bi se iznebili obvez do zadrudnega doma? Najprej naj bi uredili to, kar ni urejeno, potem bi se šele lahko menili o tem vprašanju. Res je, da društvo in množične organizacije ne morejo finančno prispevati k dokončni izgradnji in ureditvi zadrudnega doma. Lahko pa bi to storila delno KZ, množične organizacije pa bi ji pri tem pomagale, če že ne s finančnimi prispevki pa s prostovoljnimi delom.

Vendar pa vse naštetu ne gre samo na rovaš KZ. Iz naštetega vidimo tudi odnos ostalih organizacij in pa posameznikov do skupne lastnine. S pravilnim, socialističnim odnosom in z dobro voljo bi se te stvari z majhnimi finančnimi sredstvi dale lepo urediti. S temi osnovnimi pogoji in pa z dobro organizacijo ter dobrim gospodarjenjem KZ bi prav gotovo ne prišlo do tega, da odrivajo od sebe dom, ki naj bo kulturno središče in ogledalo vasi.

M. KRISLJ

»Taka je njegova volja!«

RESNIČNA ZGODBA O POHLEPNIH DEDIČIH

Bilo je pred osemnajstimi leti, ko je starega Kodra iz Bohinje zadel mrtvoud. Bil je potreben pomoči, zato ga je po smrti njegove žene oskrbovala njena sestra Mina, otroci so ga že prej zapustili.

Pred kratkim je umrl, imel je lep pogreb, z godbo, saj je bil njen soustanovitelj in dolgoletni aktivni in zdaj častni član.

Pojavili so se svojci. Prišli so sinovi in komaj so očeta odnesli, so zahtevali od tete Mine, da jim izroči njegov denar. Eden od njih se postavi pred njo, dvigne prst in reče: »Teta Mina, povejte po pravici, koliko imate očetovega denarja, drugače ne boste imeli čiste vesti!« Zaradi grozečega prsta in vesti mu je prinesla predestindvajset tisočakov. Kako tudi ne? Pred njo je stal gospod Maks, ki je duhovnik nekje na Dolenjskem. In božji namestnik lahko napravi, da jo bo zadel božji prst. »Teta Mina«, ji je dejal, »prinesite ves denar, ker smo dediči mi!« Prinesla jih je še šestnajst in pobegnili. Bala se jih je. Gospoda je verjetno postalo sram in ji je sledil po celji vasi. Ni je našel, ker se mu je skrila. Šestnajst tisočakov so ji končno pustili na omari. Se sedaj jih hrani.

Dvanajst let ga je oskrbovala, tri leta neprestano priklenjenega na posteljo, in nato srmoten očelet sinov, da je »živela« z njim. 80-letna ženica je živela z osemdeset-letnim bolnikom! Očeta pa so »oskrbovali« njegovi sinovi, ki so se kdaj pa kdaj prikazali pogledat očeta. Gospoda Maksa pa sploh ni bilo. Napisal je raje pismo: »Preddragi! Moli, da boš prišel v nebesa!«

Teta Mina je vstajala ponoči in prala perilo, sušila na peči in trpela z njihovim očetom vred. Dvanajst let trdega dela in nato grde besede. Novi hlapec Jernej. Kje je morala, če ne vseh sinov, pa vsaj gospoda Maksa, ki je namestnik božji? In glejte, ta namestnik božji kupi venec očetu z očetovim denarjem, vnukinja prideta na pogreb starega očeta za njegov denar.

Teti Mini so vrnili od devetindvajset tisočakov štiri, ostalo so porabili za stroške pogreba. Kar sta oče in teta Mina prihranila v gospodinjstvu, so zdaj porabili v enem dnevu, za žganje, za sveče, za zvonjenje, za stroške v župnišču, za kopanje jame, za rakev itd. Kje pa je pogrebina, ki so jo prejeli od Zavoda za socialno zavarovanje? Ko teta Mina potoži pred so sedami, ji pravijo: »Vdaj se v božjo voljo, to je Njegova volja!« Seveda, ko pa je pri hiši njegov namestnik!

J.

Člani AMD so pionirskemu odredu Zlato polje pripravili veliko veselje

Parada mladosti in pomladanski tek v Radovljici

O delavnosti Avto-moto društva Kranj ste že gotovo mnogo slišali in brali. To društvo pa se je že dlje časa ukvarjalo z mislijo, kako zainteresirati za to lepo športno panogo naše najmlajše — naše pionirje. In sklep je bil sprejet: naredimo pionirski motorček! Niso se člani avtomoto društva zbaljali dela in stroškov, nesebično in požrtvovalno so se zagrizli v delo in pionirji imajo svoj motorček. Kot naročen, tak je bil 27. maj. Bil je res dan sonca, dan pomladi, dan veselja.

Pionirji odreda »Milovana Stošiča« v Kranju na Zlatem polju so že težko pričakovali svojega dne. Končno je prišel. Stotine drobnih oči se je 27. maja zjutraj ozrlo skozi okno po jasni, po soncu. Bo!

Ob 9. uri je napovedan zbor. Ob osmih se že začno zbirati. Gugalnice so okrašene. Prihajajo prvi tekmovalci z okrašenimi sekiricami. Zastavice vihrajejo v lahнем vetru. Za vlogom zabrni mali pionirski motorček in na stotine rok in oči

ga boža. Prišla sta tudi dva inštruktorja od avto-moto društva ter predsednik AMD.

Otroci si ob pogledu na motorček niso mogli niti misliti, da se bodo čez uro z njim že vozili — prvič v življenju popolnoma sami na pionirskem motorčku.

Z drugega konca pride skupina strelcev. Tudi ti se bodo pomerili za najboljša mesta. Tretja je skupina malih moštrov z belo žogico. Njihove tekmovalne mize so danes okrašene. Na vseh mladih obrazih pa smeh, sonce in pomlad.

Drugega konca pride skupina strelcev. Tudi ti se bodo pomerili za najboljša mesta. Tretja je skupina malih moštrov z belo žogico. Njihove tekmovalne mize so danes okrašene. Na vseh mladih obrazih pa smeh, sonce in pomlad.

Drugega konca pride skupina strelcev. Tudi ti se bodo pomerili za najboljša mesta. Tretja je skupina malih moštrov z belo žogico. Njihove tekmovalne mize so danes okrašene. Na vseh mladih obrazih pa smeh, sonce in pomlad.

večja gruča mladih ljudi pa je zbrana pri prvem pionirskem motornem kolesu. To je zanje dogodek, niso ga še doživeli. Z ušesi in usti »poslušajo« tovariša od Avto-moto društva, ki opisuje delovanje motorja, prometne predpise, pravila za promet na javnih cestah, hitrost vožnje, srečavanje, prehitovanje, ustavljanje motornih vozil in še cestno prometne znake ter drugo. Toliko o tem, sedaj pa praktično! »Kdo zna voziti kolo?« »Jaz, jaz in jaz!« Kot v šoli dvigajo roke. Do sedaj mladi kolesarji, od danes mladi motoristi. Drugo vprašanje: »Kateri so najbolj delavni v pionirski organizaciji?« Pionirji sami odločijo. Tretje vprašanje: »Kdo je v šoli odličnjak ali prav dober?« Roke pa se same dvigajo. Tisti, ki izpolnjujejo največ pogojev, se zberejo ob motorju in kolona se pomakne na »dirkališče«.

Samo še navodilo tovarišev od avto-moto društva, in voznik — prvi pionir že zdrvi z motorjem po lepem, ravnem igrišču. Okrog dvesto začudenih, mladih pio-

nirskih oči strmi: »U, u, u« in »a, a, a!« Za prvim zajaše »rdečega konjička«, drugi, tretji... — pa še pionirke vmes in veselje je popolno. Vsi ne morejo biti na vrsti. Preveč jih je. Počasi se bodo že zvrstili. Saj bo organiziralo Avto-moto društvo Kranj pionirski avto-moto krožek na Zlatem polju in drugod. Tudi po šolah izvaja avto-moto društvo slične organizirane prireditve s praktično vožnjo in teoretičnim programom. O tem pač drugič.

Stiri zelene mize so tudi že pripravljene. Borba se začne. Zogice švigajo sem in tja. Saj jim ni mogoče slediti.

Se nagrade zmagovalcem in skrajni čas je za kosilo. Popoldne pa vsi na igrišče — na gugalnice in konjčke. Ostali pa med »dva ognja«.

Pomladni dan in pol. Takih si veliko želimo.

Društvo prijateljev mladine v Radovljici je na dan pomladanskega teka priredilo v nedeljo tudi parado mladosti, ki je zelo lepo uspela in bo ostala mladini in odraslim še dolgo v najlepšem spominu. Pred ObLO Gorico se je zbralo okoli 600 predšolske mladine, šolske, gimnazijske in druge mladine, ki se je pod vodstvom organizatorjev, profesorjev, učiteljev in vodnikov hitro razporedila v dolgo povorko, ki je z jeseniško železarsko godbo na čelu krenila v mesto.

Na čelu povorke je mladina nosila velik državni grb. Za njim so nosili mladinci in mladinke okoli 30 zastav, nato pa so šle skupine mladih kolesarjev, skupine s skiroji, z vozički, ki so jih vozile pionirke, v njih pa so se sedele žive punčke, ki so med seboj čebljale in so igrale s punčkami. Sledile so pionirke

z grabljicami na ramenih, narodne noše. Nato so se zvrstile skupine pionirjev, pionirk, mladincev in mladink v telovadnih oblekah. Vsa povorka, ki je nudila lepo in pestro sliko — polno mladostnega življenja, je šla na Mestni trg, od koder se je vrnila pred Telovadni dom, kjer je bil razhod.

Ob 10. uri se je pred ObLO Gorico pričel pomladanski kros TVD »Partizan« Radovljica v čast Dneva pomladi, katerega se je deležilo 91 pionirjev, pionirk, mladincev, mladink in članov. Rezultati so bili:

Pionirji 10—12 let: 1. Mirko Birk 1.47; 12—14 let: 1. in 2. Stane Ravbar in Franc Sirc 1.51.

Mladinci: 1. Franc Ažman 3.18; člani: 1. Andrej Janc 6.07, član TVD Zirovnica.

Pionirke 10—12 let: 1. Magda Vogel 1.07; 12—14 let: 1. Marija Dežman 3.49.

gorenjske bodice

ZDI SE MI, da se že dolgo nisimo pomenili, čeprav je minil samo teden dni, vendar se je med tem časom toliko zgodilo, da je kaj.

Začel bi s tisto dogodivščino v kranjskem kinematografu »Storžiču«, ko mi je podgana med gledanjem filma »Miri človek« požrla vse maslo in margarino, ki sem jo imel v cekarju s seki. Namenjeno pa je bilo otrokom. Od takrat še nisem bil v kinu.

PRAV TAKO me ni bilo tudi v **Podbrezjah** že dolgo, vse od takrat, ko so jim odvzeli pošto in jo prenehali v Duplje, čeprav je Podbrezje dovolj velik »poštošnik« poštne službe.

NČ HUDEGA, raje sem se spotal ob smrad gnojnice Komačevega gnojišča v Radovljici. Tam tako obupno smrdi, da je groza! Ko sem se tako vračal iz Radovljice v Kranj me je žena (kot dobra žena), prišla čekat na postajo, toda morala je ku-

piti peronsko karto, čeprav tamkajšnji dežurni železniški uslužbenec spušta na peron brezplačno, seveda svoje prijatelje.

Razmišljal sem o tem in prišel do spoznanja, da je to bodisi davek na nekatere norce, ali pa krajevni samoprispevek železniške postaje v Kranju.

TAKOLE VES razkuštram sem se skozi mesto napotil proti domu in ker sem si hotel popraviti frizuro kar v okenskih steklih lokala, ki ga je do nedavnega zasedal »Slovenski poročevalec«, sem spoznal, da je to nemogoče, kajti šipe niso bile umite že ves ta čas. Vsi namreč že težko pričakujemo, da bi novi lastnik »Slovenijašport« iz Ljubljane čimprej odprl novi lokal.

TODA VSA HUDA volja me je minila, ko sem bil preteklo nedeljo pri maši v **Predosljah**.

Pridigar je opominjal starše, naj otroke ob bližnji birmi dostojno oblečejo, da ne bodo kazali preveč kože. Še prav po-

sebno naj se drže tega nasveta spoštljive botrice, da ne bo tako kot pred leti v Kranju, ko so birmanke in botrice s svojo snežnobelo kožo škofa skoraj pripravile do tega, da bi zardel.

Tem posvetnim nasvetom je sledil še kratek pomenek o modi. Govora je bilo o ženskah, ki nosijo prav take hlače kot možiki. »To so silno nesposobne ženske«, je odmevalo po cerkvi. Vsi so se zgražali, zlasti pa še tertijske.

Kar je res je res! Človeku, ki ima dobre namene, je vse lepo (četudi ženska bedra), nesramnežu pa je vse nesramno!

Zapustil sem pridigo in spotoma vzkliknil: »Naj živi moda 16. stoletja!« Če bom pa še kdaj potreboval kakšne nasvete, bom pa spet prišel v Predoslje na pridigo.

Upam, da se bom spreobrnul, dragi bralci, in zato vas prav lepo pozdravljam!

VAŠ »BODICAR«

Tudi pionirji Gorenje Save so praznovali

Na pobudo Društva prijateljev mladine terena Gorenja Sava Kranj in ob uspešni pomoči odbora SZDL terena so pionirji lepo proslavili svoj dan pomladi.

Že v soboto, 26. maja, so bile v kino dvorani Iskre predvajane risanke, ki so pionirje zelo navdušile. Po končani predstavi pa so si vsi pionirji ogledali tovarno Iskro. Tov. Marc jih je vodil po vseh oddelkih, kjer je zaposlenih večina očetov in mater teh pionirjev. Tako so pionirji videli ne samo zelo zanimivo tovarno, lepe izdelke, ki slovijo daleč po svetu, ampak tudi delo svojih staršev. Izrazili so željo, da bi jim pripravili še več takih ogledov.

Vsa pričakovanja pa je prekosil nedeljski izlet na Jošta. Kar 200 pionirjev Gorenje Save se je zbralo in v spremstvu odbornikov Društva prijateljev mladine in SZDL ter nekaterih staršev so odšli veselo razpoloženi zdoma. To je bilo veselje. Krasen nedeljski dan je bil kot naročen. Se zavledli se niso in že so bili na Joštu.

Nihče ni bil razočaran. Po izdatnem kosilu so prišli na vrsto razne igrice, ki se jih vseh še našteje ne da. Najbolj zanimivo je bilo tekmovalstvo v streljanju. Prav vsi pionirji so streljali z zračno puško in trije najboljši so tudi dobili nagrade. Za na-

grade so bili praktični predmeti za šolo.

Pionirji so bili hvaležni tudi Klavnicu Kranj in podjetju Vion-pivo, ki sta pripomogla, da na izletu niso bili niti lačni niti žejni.

Praznik pomladi je bil to in vsakemu bo ostal še dolgo, dolgo v najlepšem spominu. L.

Lep praznik na Hrušici

V nedeljo so imeli na Hrušici prirčno slovesnost. Tamkajšnja pionirska organizacija je sprejela v svoje vrste 70 mladih pionirjev iz osnovne šole na Hrušici. Svečanosti na športnem igrišču se je udeležilo nad 100 pionirjev. Najprej so jim nudili lep kulturni program, v katerem je sodelovala godba na pihala, pevski zbor in drugi. Nato so na novo sprejetim pionirjem izročili legitimacije, znake in ročice. Po slovesnosti je bila organizirana povorka z godbo na čelu, nato pa so pogostili mlade pionirje na intimni čajanki. Popoldne so odkorakali pionirji in mladinci na Jesenice, kjer je bila parada v počastitev V. jeseniškega mladinskega festivala.

LU JESENICE JE VZGOJILA 50 STROJEPISEK

V okviru Ljudske univerze Jesenice so bili letos že v drugi organizirani strojeopišni tečaj. Prvi tečaj je obiskovalo 60 tovarišic iz Zvezarne ter drugih podjetij in ustanov, med njimi tudi nekaj dijakinj. Tečaj je trajal 8 mes. in po zasluzi predavateljice Stane Gerškove povsem uspel. V minulih dneh so polagale tečajnice izpite. Prijavilo se jih je 51. Vse so prejele pozitivna izpričevala. Največ ocen je bilo prav dobrih. Veliko zaslug za organizacijo jezikovnih, stenografskih in strojeopišnih tečajev v okviru LU ima občinski ljudski odbor Jesenice, ki nudi LU proračunska sredstva.

Potniki na avtobusni progi Kranj—Cerklje in Kranj—Predvor — POZOR! — Od 3. 6. 1956 dalje bomo uvedli sledeče nedeljske dodatne vožnje:

Odhod iz Cerkelj v Kranj ob 6.00. — Odhod iz Kranja v Cerklje ob 6.50.

Odhod iz Predvora v Kranj ob 6.00 in 15.00. — Odhod iz Kranja v Predvor ob 13.00 in 20.05

Na progi Kranj—Predvor vozi v sezoni vsak dan tudi ob 20.05.

SPORED TEKEM GNP ZA NEDELJO, 3. JUNIJA

V Lescah ob 15.15 uri Prešeren : Bohinj (pionirji), služboji Legat.

Na Jesenicah ob 15. uri Jesenice : Ločan (mladinci), služboji Bogataž.

V Senčurju ob 9. uri Svoboda : Medvode, služb. Erzlin.

ZA POKAL MARSALA TITA

V Skofji Loki ob 16.30 uri garnizon JLA : Mladost A. služb. Bavdaž.

V Stražišču ob 16.30 uri Mladost B : Tržič, služb. Strah.

Na Bledu ob 15. uri Bled : Jesenice, služb. Canjko.

Tedenski gospodarski komentar

Po skupščini Zveze kmetijskih zbornic

Na prvi skupščini Zveze kmetijskih zbornic Jugoslavije so prevladovali predvsem štirje osnovni problemi: pospeševanje zadružništva, ekonomska krepitev socialističnih gospodarstev, izpopolnjevanje organizacije kmetijske službe ter preskrba s kakovostnimi semeni. Ugotovljeno je bilo, da se mora reševanje teh vprašanj razvijati vzporedno s povečanjem kmetijske proizvodnje.

Obdobje, v katerem smo trenutno, je tako, da pričakujemo zlasti od zadruge, da bodo glavni nosilci napredka kmetijstva in spremembe družbenih odnosov na vasi. Kmetijska zadruge je edina organizacija na vasi, ki lahko pravilno uporabi vsa materialna sredstva, stroje in druge kmetijske pripomočke. Kmetijske zadruge lahko veliko bolj koristno uporabijo ta sredstva kot pa jih lahko individualni kmetovalci.

Kmetijske zadruge bodo imele v prihodnje precejšnjo odgovornost, kajti prav zadruge bodo osnovni usmerjevalci potrošnje povečanih finančnih sredstev, katere bomo že letos in v prihodnjih letih vlagali v kmetijstvo.

Prav posebej je bilo poudarjeno na skupščini Zveze kmetijskih zbornic, da je treba iz skladov za napredek kmetijstva reševati tudi vprašanje nadaljnje razvoja kmetijske službe, ki je pri nas še vedno na dokaj nizki ravni. Ni prav nobenega dvoma, da ima kmetijsko pospeševalna služba, ki mora zajeti vse kmetijske, veterinarske in druge postaje, v času ko se nadaljuje razvoj kmetijstva postavila na prvo mesto, izredno velik pomen.

Kmetijskim zadrugam bo pomenil znatno pomoč tudi uvoz mehanizacije. Razen različnih strojev in naprav je predvideno, da v treh do štirih letih nabavimo 22.000 traktorjev, ki bodo prišli v prvi vrsti v roke zadružnih organizacij. Prav tako bomo uvozili tudi zadostne količine umetnih gnojil in kakovostnih semen.

Problem zase je delovna storilnost na socialističnih kmetijskih gospodarstvih. Poučen je primer kmetijskega posestva »Jasenovo«, kombinata »Belje« v Baranji, ki sta lani uvedli specializacijo proizvodnje, sodobno agrotehniko, boljšo organizacijo dela in nagrajevanje glede na učinek dela.

Uspeh je bil zaviden. Brutto proizvod se je povečal na ha od 119.000 na okoli 200.000 dinarjev ali skoraj za 50%, medtem ko se je plačni sklad na ha znižal za 1%. Dobiček na ha pa se je povečal od 1100 dinarjev na okoli 31.000 dinarjev.

Vsi ti rezultati so bili doseženi s pitčim številom kmetijskih strojev. Omenjeni primer torej jasno kaže, da se da tudi pri sedanjih pogojih, ko še ne razpolagamo z zadostnim številom kmetijskih strojev, z boljšo organizacijo dela precej storiti v smeri povečanja proizvodnje. (JUGOPRES)

Z izkoriščanjem vajencev so kovali dobičke

Ti pojavi naj bodo resno opozorilo referentom za delovne odnose in inšpekcijam dela - Tudi mladinska organizacija naj bi vajencem pomagala pri uveljavljanju njihovih pravic

Ceprav je minilo že 11 let od zmage delavskega razreda, ki je sprejel za poročstvo in varstvo svojih pravic v delovnih odnosih več ustreznih pravnih predpisov, ki se v skladu z ekonomskim razvojem države čedalje bolj izpopolnjujejo v korist delovnih ljudi, se še vedno najdejo zasebni obrtniki, ki še niso v ničemer spremenili svojih v kapitalističnem sistemu zakoreninjenih odnosov do vajencev. Večkrat se še dogaja, da se ti ljudje s kršitvami uredbe o vajencih in uredbe o nagrajevanju vajencev okoriščajo z delom svojih vajencev. Izkoriščajo jih zlasti tako, da jim ne plačujejo predpisanih mesečnih prejemkov, jim kratijo pravice do predpisane plačane letnega in zimskega dopusta, brezplačno jih zadržujejo z deli, ki niso v zvezi z učenjem obrti. Naj navedem samo nekaj teh ljudi, ki svojih starih moralnih kvalitet niso mogli nadomestiti z novimi, pa so se zaradi tega znašli pred sodiščem v Radovljici:

Franc Potočnik, zasebni krojaški mojster z Jesenic, je imel lansko leto v uku tri vajenke R. J., R. B. in G. E. Vsaki je le od časa do časa, če so mu veliko naredile, dal kakšnega kovača kot nekakšno miloščino. Niti na misel mu pa ni prišlo, da bi jim glede na učno dobo izplačeval predpisane mesečne denarne nagrade. Na mesečnih prejemkih je prikrajšal vse tri vajenke za 21.000 dinarjev.

Srečko Gostič, zasebni kroja-

ški mojster z Jesenic, je plačal vajenki P. J., ki se je učila pri njem krojaške obrti od 15. 9. 1953 na račun mesečnih denarnih nagrad samo 7.000 din. Ostalih 31.500 din, ki jih je še dolgoval na račun zasluženih mesečnih prejemkov, pa verjetno sploh ni mislil izplačati. Čeprav od vajenke, kot sam zatrjuje, nima nobenih koristi, večkrat celo škodo, jo je zlasti taktat, ko je bilo več dela, brezplačno zadrževal preko predpisane delovnega časa, včasih tudi 12 ur in več. Tega gotovo ni storil zato, ker mu je morda med rednim delovnim časom napravila premalo škode?

Matko Ulčar, zasebni steklarški mojster z Bleda, je l. 1955 tudi popolnoma pozabil, da mora plačati svojemu vajencu od 1. VII. 1955 dalje za 500 din večje mesečne prejemke. Čudno je, da ob podražitvi moke in masti v letu 1955, pri čemer so se zvišali tudi mesečni prejemki delavcev in uslužbenecv, nekateri obrtniki niso pozabili zvišati cen svojim izdelkom? Vajenca B. E. je obtoženi Ulčar oškodoval za 3.000 din.

Prav tako pozabljen kot njegov predhodnik je bil **Tomaž Jeglič**, zasebni mizarski mojster iz Radovljice. Tudi ta je od 1. VII. 1955 dalje »pozabil« izplačevati svojemu vajencu J. P. za 500 din večjo mesečno nagrado.

Franc Sivic, zasebni mizarski mojster z Dobrega polja, pa se sploh ni zmenil za predpise, ki urejujejo delovne odnose vajen-

cev. S svojim vajencem J. P. je ravnal natanko tako kot v stari Jugoslaviji. Mesečnih prejemkov mu sploh ni izplačeval, uporabljal ga je za obdelovanje sivoje kmetije in krmljenje prašičev. Od časa do časa ga je tudi pretepal. Delovni čas je trajal toliko časa, kot se je to njemu zdelo potrebno, medtem ko o letnem dopustu in o tem, da bi ga socialno zavaroval, ni maral niti slišati. Skupno je oškodoval vajenca na mesečnih prejemkih za 31.500 din ter za neugotovljeno vsoto na neplačnem dopustu in neplačanih nadurah.

Veliko boljši od njega tudi ni bil **Franc Slibar**, zasebni mizarski mojster z Jesenic. Tudi ta je dajal svojim štirim vajencem: K. M., H. F., K. T. in B. J. namesto predpisanih mesečnih denarnih nagrad le od časa do časa, kakor je bil pač razpoložen, kakšne dinarje. Letni dopust, ki po čl. 15 uredbe o vajencih pripada vsakemu vajencu v letni in zimski dobi, skupno 37 dni, je znižal pri vsakem vajencu na tri tedne. Na sličen način je postopal tudi s služkinjo L. M., ki je sploh ni socialno zavaroval, da bi se izognil plačevanju prispevkov. Mesečne prejemke pa ji je plačeval v nižjem znesku, kot bi jih moral po uredbi o plačah gospodinskih pomočnic. Skupno je prikrajšal vajenca na mesečnih prejemkih za 58.000 din in za neugotovljeno vsoto zaradi neplačanih dopustov, medtem ko je hišni pomočnici samo v dveh

mesekih 3.200 din premalo izplačal.

Sodišče je nekatere izmed teh obsodilo na kaj mile denarne kazni, in sicer: Franca Potočnika na 6.000 din in plačilo stroškov 600 din, Srečka Gostiča na 5.000 din in plačilo stroškov 800 din, Marka Ulčarja na 4.000 din in plačilo stroškov 500 din, Tomaža Jegliča na 3.000 din in plačilo stroškov 600 din, Franca Slibarja na 10.000 din in plačilo stroškov 600 din, medtem ko je dobil Franc Slibar na pritožbo javnega tožilstva za vsa dejanja primerno visoko kazen, ki naj bo resen opomin tudi drugim. Obsojen je bil na 43.000 din denarne kazni in plačilo stroškov postopka v znesku din 2.800.—. Vsi so bili obsojeni še na povračilo vajencem povzročenih škod za neplačane mesečne prejemke.

Ti pojavi naj bodo resno opozorilo referentom za delovne odnose pri ObLO in inšpekcijam dela, da bodo posvečali več pozornosti zlasti pri zasebnikih zaposlenim vajencem, ker je teh pojavov brez dvoma še več. Bolj bi pa morale pomagati vajencem pri uveljavljanju in tolmačenju njihovih pravic tudi mladinske organizacije. Le-te bi se lahko zanimale za vsakega vajenca. Kajti dosti je vajencev, ki bodisi iz strahu pred mojstri in v bojazni, da bi izgubili učno mesto, večkrat ne upajo prijaviti svojih moštrov.

Dobro bi tudi bilo, če bi inšpekcija dela pomagala zgoraj navedenim vajencem, da bi pri sodišču uveljavili svoje pravice glede neplačanih prejemkov, dopustov in nadur, v kolikor jim teh posamezniki, čeprav so bili obsojeni, niso izplačali. Kajti le na ta način bomo pošteno stopili na prste moralno pokvarjenim pijavkam, ki se pri lovu za dobičkom ne sramujejo izkoriščati ubogega vajenca.

ST. 43 / 1. JUNIJA 1956

Pred novo premiero v PG „Simfoniji“ pesnika Oblaka

Dramaturgov zapis na rob komedije Carla Goldonija: Lažnik

Kranjsko gledališko občinstvo bo v soboto, 2. junija, prvič imelo priliko videti posebno zvrst komedije, ki se je razvila prav po zaslugi pričujočega avtorja iz tako imenovane komedije dell'arte v karakterni komediji, kakor jo poznamo po Molieru. V čisti komediji igralci ne nosijo več mask, Goldoni pa je nekatere še vedno obdržal. Maska, od katere je igralec obsejen, in ki jo nosi vse življenje na deskah, je ostanek te stare komedije dell'arte in predstavlja določeno tip, ki je ustaljen: zvičajno-butasti Harlekin, pedantni doktor, skopušeni ali dobronarčni očci, pretkana služkinja in vročekrvni ter lahko-miselni ljubimec. Maska narekuje vsakemu igralcu igro. Stavba mask narekuje vsem igralcem spletko. Boj, ki se bje med temi maskami, je boj mladosti proti starosti, boj krvi proti suhim pretkanim možganom. Večni boj sil, ki gibljejo življenje. Zmaga je nagrajena.

»Lažnivca« so prvokrat uprizorili v Mantovi na spomlad leta 1750. Tedaj so bile Benetke še samostojna republika in najmočnejša pomorska sila, čeprav se je dan propadla blizu vse bolj in bolj. Kljub vsemu te zadnje ure niso bile žalostne, kakor izve iz Goldonijevih spominov, kjer pravi: »Prepevali so po trgih, po cestah in po kanalih; prepevali so trgovci, ko so prodajali svoje blago, prepevali so delavci, ko so odhajali z dela...«

Moskovski hudožestveni teater v Ljubljani

V torek je Ljubljana pozdravila moskovske gledališke umetnike, ki že mesec dni gostujejo po naši zemlji. Več kot 30 let je poteklo, odkar so bili zadnji pri nas v gosteh in nas, kot vso Evropo, presenetili s svojo izrazno bogato in stilno izbrano ter slikovito zunanjo opremo iger. Pod vplivom teh gostovanj šele se je osrednje slovensko gledališče začelo otresati diletantskih razvad in iskati lastni scenski izraz. To je med drugim tudi razlog, da so nam ruski umetniki danes posebno ljubi gosti.

MHAT je za ves kulturni svet že zdavnaj ustaljen in priznan gledališki pojem. Ta sloves pa je neločljivo vezan na tvorca teatra K. S. Stanislavskega, moža, v katerem je gorel prometejski ogenj in ki je znal z njim vžgati tudi svoje sodelavce. To je plejada slovitih imen kot Nemirovič — Dančenko, Germanova, Knipper — Čehova, Moskvina, Kačalov in drugi ter pisatelja Čehov in Gorkij.

V takem mestu se je v mesecu bakične razposajenosti in, dionizijske radoživosti rodil dne 25. februarja 1707 Carlo Goldoni, nesmrtni tvorec smeha. Njegov stanovski izvor je bolj plebejski kakor patricijski, saj se beneski padar, dasi ne povsem reven, ni mogel meriti z bogatimi trgovci in visoko aristokracijo, zbrano okrog beneskega doža.

Pravijo, da se je njegov oče rad ukvarjal z lutkami in to da je poglavitni vzrok, da se je mladi Carlo zamladal ogrel za čar komedijantstva in gledališča. Tudi če temu ni tako, je res, da je že sam način življenja mnogo doprinesel k njegovemu ustvarjalnemu nemiru. Družina se je neprestano selila vse od naše Gorice pa tja doli do Rima, zato je »potepuštvu« postalo neločljivo povezan člen njegovega umetniškega razvoja.

Carlo Goldoni je najizrazitejši komediograf italijanskega baroka. Vse njegovo delo ima značaj reformatorstva, tega se je močno zavedal že doba sama, saj mu sicer ne bi bilo treba na tako življenjsko pot, kakor smo jo pravkar opisali.

Ljudski in moderen hkrati je vnesel v razkrajajočo se komedijo dell'arte nove sestavine dramatičnega pojmovanja. Poglobil jo je in očistil z nje vse blato, ki se je nabralo nanjo vse od antičnih časov sem.

Oklenil se je življenja in v tem je njegova umetniška dra-

gocenost. V tem francoskega komediografa Moliera celo prekaša. Molierov prostor je zaprt. Goldonijev diši po ribah in morju, po beneskem soncu in utrip življenja je tako pristen, da redkokdaj podvomimo v njegovo resničnost. V tem je tudi njegova naprednost, modernost in elementarnost. Tak je bil Goldoni, ki je gledal na življenje kot na igro in igra je življenje samo.

Delo je postavil ne sceno režiser Drame SNG ing. arh. Molka s sceno vred. Kostume je nastudiral Alenka Bartlova, sceno glasbo Marko Zigon, ples pa koreograf dr. Hinko Neubauer. Pri uprizoritvi sodeluje ves ansambel Prešernovega gledališča in njegovi stalni sodelavci. V primeru slabega vremena bodo predstave kot običajno v domači hiši.

Premiera bo v soboto, 2. junija 1956.

Koncert v Kropi

Glasbeni odsek KPD »Stane Zagar« v Kropi, ki ga vodi priznani strokovnjak Joža Gašperšič, je našel v letošnji sezoni lep koncertni program. V soboto in nedeljo je bil nastop v Sindikalnem domu v Kropi. Za uvod je orkester zaigral Schubertovo »Veliko koračnico« in Haydnovo »Menuet iz 7. simfonije«. Sledil je nastop ženskega zbora, ki šteje nekaj nad 20 dobrih pevki. Zapele so Lavinovo »Pomladansko kolo«, Prellovo »Sončece sij« in ob spremljavi orkestra 8 koroških narodnih pesmi v priredbi Joža Gašperšiča. Tudi moški zbor je nastopil samostojno. Zapel je Adamičevo »Vstal sem rano jutro.« Jerebovo »Pisemce«, Ipav-

Premiera operete „HABAKUK“ v Domžalah

V soboto zvečer je bila v domu »Svobode« v Domžalah premiera operete Rudolfa Doboviška »Habakuk«, ki so jo izvajali člani dramske sekcije domžalske Svobode. Razen igralcev je sodeloval še pevski zbor in orkester pod vodstvom pevovodje Staneta Habeta in ravnatelja glasbene šole Aleksandra Derulca. Posebno priznanje za uspešno prireditelstvo nedvomno zasluži neumorni režiser tov. Dolfe Prešeren. Vsi gledalci, ki so dvorano napolnili do zadnjega sedišča, so bili z uprizoritvijo zelo zadovoljni, kar dokazujejo aplavzi ob vsakem dejanju. V nedeljo so delo ponovili. Dobro bi bilo, da bi jo na domačem odru še uprizorili in priredili gostovanja na odrih sosednjih društev.

Svet za prosveto in kulturo pri Občinskem ljudskem odboru Medvode je založil pesniško zbirko z naslovom Simfoniji. Prvi del nosi naslov Simfonija samote, drugi del pa Srebrna simfonija. Njen avtor je Polde Oblak, naš ožji rojak. Doma je iz Medvode in službuje kot profesor na gimnaziji v Stični. Zbirka je izšla v 500 izvodih, svojstveno in okusno jo je opremil Milan Pogačnik, tiskala pa jo je tiskarna »Gorenjski tisk« Kranj.

Pesniški zbirki je pesnik Oblak postavil za geslo verzice:

»Vzemi v naročje ljubezen, besede osuple, besede vse plahe. Vzemi to pesem, kjer poje duh zemlje. Pil sem livade, pil sem brezmejno ljubezen. Zraven dal sem poljube tihim samotim.«

Danes je v meni odgovor samote na večno iskanje. To geslo pove, da so pesmi

čvevo »Imel sem ljubi dve« in ob spremljavi trobil Simonitijevo »Postoj, kdor mimo greš!« Nastopil je tudi z orkestrom, za zaključek pa je izvajal mešani zbor ob spremljavi orkestra Schwabovo »Dobro jutro«. Od vseh nastopajočih ansamblov je najbolj prijal ženski zbor, ki je glasovno odlični in je tudi v izvajanju dosegel popoln uspeh. Dirigent Gašperšič je program vokalnih ansamblov dobro nastudiral in uspešno mu je pravilna interpretacija. Tudi orkestru gre veliko priznanje. V Kropi so vsa glasbila nakupili šele pred tremi leti in na tem koncertu so prikazali uspeh 3-letnega vestnega študija. Domačim godbenikom so pomagali gojenici kranjske Glasbene šole, med katerimi je navdušili poslušalce predvsem 10-letni gojenec klavirja Milan Mihelič. Ta koncert je v ponos KPD »Stane Zagar« in vzpodbuda za nadaljnje delo vsem kropskim kovačem in željbarjem.

Jeseniški pionirji bodo dobili svojo knjižnico

Na pobudo Oblo SZDL so pred dnevi ustanovili na Jesenicah pionirsko knjižnico. Ta bo imela svoje prostore v Titovem domu. Za nabavo knjig in potrebne inventarje potrebuje 60.000 dinarjev, za katere upa, da jih bo prejela od družbenih organizacij. Verjetno bo začela knjižnica delovati že v mesecu juniju. Nova knjižnica bo za jeseniške pionirje velika pridobitev, saj bodo odselej imeli na razpolago dovolj lepih mladinskih knjig.

nastale sredi poljan — v krajstvu miru, v samotni, kjer človek lahko nemoteno razmišlja in snuje, išče samega sebe in v sebi človeka ter v razmišljanju pride do zaključka: »V življenju smo in rastemo za seme...«

Značilno za pesnika Oblaka je dejstvo, da se je kot poet uveljavil že v zamejstvu. Nekatere pesmi, ki so tiskane v pričujoči

zbirki, so v prevodih priobčene v raznih tujih revijah, zbirka Simfoniji pa bo v kratkem izšla v francoskem prevodu v Parizu.

Polde Oblak, avtor pesniške zbirke Simfoniji, pomeni na našem Parnasu razveseljivo novost. Njegove lirске pesmi so izvirni, ki napravijo človeka bogatega, če se jim ves preda.

V. D.

V Kranju bo koncert gojencev Srednje glasbene šole iz Ljubljane

Na povabilo Glasbene šole Kranj bodo v ponedeljek, 4. junija ob 18. uri v Prešernovem gledališču v Kranju priredili koncert gojenci Srednje glasbene šole iz Ljubljane. Spored

bodo izvajali gojenci oddelka za klavir iz razreda prof. Antona Ravnika in prof. Jevigje Strukelj-Poženelove, gojenca violinskega oddelka iz razreda prof. Leona Pfeiferja, gojenec violinčela iz razreda prof. Hilde Loebetove, flavtist iz razreda prof. Korošca in klarinetist iz razreda prof. Gunzka. Operne arije bo pela absolventka Srednje šole Hilda Hölzl iz razreda prof. Ksenije Novak-Kušejeve. Upam, da se bo občinstvo kljub popoldanskemu času polnoštevilno udeležilo prireditve bodočih poklicnih glasbenikov.

Promenadni koncert domžalske godbe

V nedeljo dopoldan je domžalska godba na pihala priredila na vrtu restavracije v Domžalah promenadni koncert. Člani godbe so se tokrat prvič predstavili v ličnih novih uniformah. Pri tem moramo poudariti, da so si jih nabavili iz lastnih sredstev. Domžalčani želijo, da bi godbeniki pogosteje prirejali slične koncerte.

Film o Janu Husu

Zato, ker je poljubil resnico, je zgorel na grmadi

Ni dolgo tega, kar so v Narodnem divadlu v Pragi uprizorili zgodovinsko tragedijo Jan Hus: češka filmska produkcija pa je ustvarila zgodovinski film o tej najznamenitejši osebnosti iz češke zgodovine, ki zagotovo presega zgolj češki okvir. Gibanje, ki ga je vodil proti zablodam katoliške cerkve, njenih jerofov in prelato, kmečki sin, predstavlja predigro v krvave boje, ki so imeli za posledico veliko versko reformacijo. Ta je tudi Slovencem prinesla prvi preporod v osebi Primoža Trubarja. Bolj zanimivo kakor to pa je vsekakor dejstvo, da je film nastal v državi, kjer bi pred nekaj leti husitstvo obsodila kar dva »Rimac«. Prav je, če slovenski publiki povemo, da je bilo predvajanje tega filma prepovedano s strani vatikanske gospode. To pa je najbolj zgovoren dokaz, da je imel Hus prav in da njegove sodbe o tej instituciji za poneumnevanje ljudi še vedno drže. Da ima film še drugo ost, bi bilo odveč poudarjati. Satelitsko podrejena država je obudila kult Jana Husa zato, da bi v množicah češkoslovaškega ljudstva dvignili za vest o svobodi in neodvisnosti.

za katero se je do mučeniške smrti bil tudi Jan Hus, da bi prebudili v življenje češki nacionalni ponos in vero v moč ljudstva.

Moderna znanost ne gleda na Husa kot na moralnega reformatorja, v njem vidi borca za svobodo in socialno pravičnost človeka. Tako oznaka ni nič pretirana, saj je splošen značaj vseh revolucionarnih premikov v poznem srednjem veku in zgodnji renesansi imel značaj herezije, ker nove resnice ljudstvu ni bilo moč posredovati drugače kot v teološkem jeziku. S takega vidika pa dobi Husova osebnost obče človeški in predvsem tragični značaj, ki kar kliče po dramatičnem in filmskem oblikovanju.

Ceprav Husova osebnost iz filma ni intimno notranje razvidna, ker je scenarist hotel poudariti predvsem zgodovinskega človeka, nas film v režiji Otakarja Vavra prepriča o npravnstveni veličini tega človeka, ki je zaradi svojega svobodoumja postal simbol herezije in duhovnega prevratništva. Filmu ne gre tudi sicer odrekati umetniške vrednosti. Zato je prav, da si ga vsi ogledamo.

R. Jan

France Žvan ŠE O REFORMI ŠOLSTVA

Za notranjo diferenciacijo ali proti njej

Skoraj vsak dan slišimo bojazn, da bi enotna šola, ki naj bi se prilagodila inteligenčnim sposobnostim povprečnega učenca, onemogočila in zamorila intelekt nadpovprečnih otrok. Po takem in takemu podobnih mnenjih bi pomenila enotna šola, ki jo ima v mislih vsak napreden reformator, ustanovo, ki bi kosila cvet nadpovprečnega razuma. Nadpovprečni učenec in dijak bi se utapljali v morju povprečnosti, dolgočasili bi se ob prelahki učni snovi, kar bi nujno potencialno njihov lenobo, prikrasili bi bili za tiste strogo teoretske predmete, ki pomenijo »gimnastiko« za možgane in podobno. To naj bi imelo po prenekanem mnenju daljnosežne posledice, ki naj bi v končni fazi pomenile duhovno obubožanje najširših plasti naše družbe. Razvoj znanosti, tehnike, umetnosti... bi bil ogrožen in bi zdrsnil na stopnjo zelo nizke civilizacije.

V zadnjem času, ko dobiva šolska reforma jasnješe obrise, slišimo takale mnenja marsikje. Le redkokdaj so sicer povedana tako neposredno, naravnost in pošteno, kot sem jih napisal. Da bi dokazali njihovo tehtnost, iščem argumentov vsepoved (tudi tam, kjer bi ne bilo treba) in ni mogoče trditi, da ni dokazov, ki bi govorili v njihov prid. Zelo tehtno so jih povedali v zadnji številki »Prosvetnega delavca« člani društva visokošol-

skih profesorjev. Med argumenti slišimo pogosto tudi takale mišljenja:

Saj ni mogoče trditi, da ne pomenijo znanstveniki, konstruktorji, izumitelji, umetniki in drugi ljudje iz te kategorije, duhovni vršiček vsake družbe in da ne prispevajo s svojim delom in razumom velikanskega deleža k napredku. Izumi, ki so pogosto plod enega samega »visoko nadpovprečnega razuma«, mnogokdaj napravijo revolucijo v tehniki in čudovito pospešijo razvoj.

In enotna šola naj nas oropa takih ljudi?

V prvih povojnih letih je prodrl in se skoraj že udomastil pri nas »odkritje« sovjetskih pedagogov, da je nadarjenost izključno produkt socialnih pogojev. Ob vsakokratnem srečanju s prakso se izkaže to odkritje za neresnično in zato je ostalo že daleč v pozabi. Če bi bilo to odkritje resnično, bi morala biti nadarjenost duševno zdravil otrok, ki žive v socialno enakih pogojih, znivelirana na natančno isto raven. Vse tisto, kar razumemo pod besedo nadarjenost, je res v mnogočem bistveno odvisno od socialnih pogojev, v katerih živi otrok in družina, skoraj nikoli pa ni pogojeno le in samo s tem faktorjem. Sposobnosti dojemanja, hitrega razumevanja, zapomnitve, razumskega razčlenjevanja, posploše-

vanja, logičnega mišljenja in mnogostesa podobnega ni mogoče vezati samo na okvir socialnih pogojev. Dnevna praksa nas namreč uči, da te sposobnosti skoraj pri dveh otrocih niso enake, socialni pogoji pa so si marsikje podobni. In če prisilimo tiste najnadarjenejše otroke, ki med našo mladino se in niti tako malo jih ni, da se bodo hočeš nočeš morali učiti le in samo tisto, kar se bodo učili vsi ostali otroci, bomo nemara res ovirali njihov duševni razvoj.

Prepričan sem, da nova šola tega namena nima.

Če lahko verjamemo, da bi enotna šola, ki bi bila do popolnosti prilagojena povprečnemu učencu, onemogočala najrazumenejše otroke v njihovem razvoju, potem o tehtnosti mnenj, ki jih vsak dan slišimo, ne kaže dvomiti. Od nekdanj pa je na svetu tako, da si resnični geniji sami dolbejo svojo strugo in da so morali in še morajo premagovati velikanske ovire, preden dospeljo do tja, kjer se njihov razum lahko razvete v prid in dobro človeštva.

Težnja in stremljenje po enotni šoli sta danes dovolj razumljivi in nujni, zato na tem mestu ne potrebujeta moje podpore. Kakorkoli pa razglabljam o opisanih pojavih in mnenjih in če se lotimo razmišljanja o njih tehtnosti in izvedljivosti, vedno trčimo ob enotnost naše

reformirane enotne osemletne šole. Vedno je ta enotnost v nevarnosti in včasih se celo sumljivo zamaje.

Če naj upoštevamo opisano mnenja, ali pa če jih namenoma abstrahiramo, se nam odpirajo tri možnosti:

1. Enotna šola brez vsake diferenciacije.

Če hočemo, da bo ta šola res enotna, moramo likvidirati tudi sedanje klasične gimnazije.

2. Enotna osemletna šola in vzporedno klasična gimnazija.

Precej zagovornikov ima mišljenje, naj bi imeli vsi razvitejši in večji okrajji svoje klasične gimnazije, v katerih naj bi se izobraževali dijaki, ki bi se vpisali pozneje na določene fakultete (pravno, filozofsko, medicinsko...). Če dopustimo obstoj klasičnih gimnazij in če upoštevamo, da njihove mreže ni mogoče razviti tako gosto, da bi v njih mogel vsak državljan uveljaviti svoje izobrazbene pravice, ki mu jih zagotavlja ustava, potem smo enotnost popolnoma porušili.

3. V bistvu in načelno enotna šola, ki pa naj bi bila v višjih razredih diferencirana v praktično in teoretično smer.

Praktična veja te šole naj bi vzgajala otroke, ki imajo z nadaljnjim strokovnim šolanjem namen postati kvalificirani delavci v industriji, obrti in kmetijstvu, tehniki raznih vrst in sploh ljudje z dovršeno srednjo strokovno izobrazbo in morda, morda bi se po tej poti kak dijak lahko priklopil skozi nižjo in srednjo strokovno šolo do univerze in do fakultetne izobrazbe. Sicer pa naj bi bodoči

akademiki šli skozi ono drugo, teoretično vejo »enotne« osemletne šole. Pomen in vrednost obeh diferenciranih smeri bi bila na ta način hudo različna in če upoštevamo še vse tisto, kar bosta še dodala mentaliteta in žargon, ne vem, če se tudi po tej poti ne majo enotnost.

Sistem dela in izobrazba, ki bi jo dajala diferencirana osemletna šola, bi morala biti takšna, da bi obe smeri — praktična in teoretična — omogočali dostop nadarjenim in znanja željnim otrokom do najvišje izobrazbe. Da bi bila enotnost zagotovljena, pa bi morala biti izbira smeri in vpis prepuščena dijakom oziroma njihovim staršem, na vsaki stopnji pa bi moral biti omogočen prehod iz ene smeri v drugo pod ne pretežnimi pogoji.

Nimam namena propagirati ene ali druge možnosti, niti ne zavračati kateregakoli izražene mnenja, le to bi rad poudaril, da moramo ob predhodnem razvijanju materialnih osnov ustvariti tak šolski sistem, v katerem bo prav vsak naš otrok lahko razvil maksimum svojih sposobnosti, pa naj bodo že naše šole tako ali drugače diferencirane. Resnična enotnost naše šole je tisto minimalno, je najmanj, kar lahko naredimo, da bodo naši delovni ljudje lahko uveljavili svoje izobrazbene pravice. Le-te so namreč sedaj še hudo okrnjene in marsikateri slovenski in jugoslovanski otrok je še v hudo diskriminiranem položaju. Za dokaz naj služi primerjava izobrazbenih možnosti na Gorjušah in v Ljubljani!

V »Tezah«, ki jih je izdala komisija za reformo šolstva, bomo, da bodo morali prispevati k pravilnemu razvoju otrok na njihovi izobraževalni in vzgojni poti tudi: način dela v šolah, (le-ta naj bi se bistveno spremenil), spremenjen odnos do dijaka, bistveno spremenjen način ocenjevanja, prenehanje s frontalnim načinom pouka itd.

Vse te zahteve so včasih sprejete s primerno porcijo ironije. Verjetno zato, ker največkrat ni mogoče videti poti, po kateri bi jih lahko uresničili. Pri nekoliko poglobljenem razmišljanju o teh zahtevah, pa bi lahko ugotovili, da noben resnični vzgojitelj v odnosu do učenca in dijaka ne more prav mnogo spremeniti. Če upošteva učenca kot objekt svojega hotenja in dela, ki mu je posvečena delovna sposobnost in volja, največkrat pa celo čustvo, če se, kakor pravimo, učencem daje, potem pri takšnih učiteljih lahko govorimo le o načinu, kako naj se jim dajejo.

Preiti s frontalnega načina pouka pa pomeni za nas prenehati delati z razredom kot celoto in začeti delati s skupinami in posamezniki. Vsakdo ve, kako težko in utrudljivo je res kvaliteto učiti, tudi če je pouk frontalni. Prehod s takšnega načina dela ne more pomeniti drugega kot povečanje naporov tistih, ki učimo. Danes imamo še malo izkušnje z nefrontalnim načinom poučevanja. Če bi se nam pa takšen način dela posrečilo nekoč v kvalitetni obliki uvesti v naše šole, potem bi menda ne bilo potrebno osemletnih enotnih šol diferenciranih.

Dragi cicibančki in pionirji!

Pretekli petek smo praznovali 64. rojstni dan maršala Tita. To slavlje je bilo povsod dostojno in se je razvilo v praznik ljubezni in spoštovanja delovnih ljudi do svojega voditelja. Posebno svečane proslave so bile po raznih kulturnih, fiskulturnih in drugih društvih ter šolah. Saj so se otroci iz najoddaljenejših vasi z vso ljubeznijo pridružili mladini po mestih in z njo tekmovali v štafetah, petju, deklamacijah — v izražanju ljubezni do svojega učitelja. Skoraj bi rekel, da ni bilo na Gorenjskem šole, pionirske organizacije, ki ni sodelovala pri izvedbi sami ali sprejemu štafete, pri fizikalnih ali drugih nastopih. V pismih, ki sem jih prejel, vaši tovariši lepo opisujejo slavlja, ki so bila po raznih krajih in kako so cicibani in pionirski prenašali štafeto palico z udanimi pozdravi gorenjske mladine Titu

TITOVA ŠTAFETA

Ob pol 12. uri sem se odpravila od doma. Medpotoma sem poklicala Metko. Skupaj sva odšli čez most, kjer se je zbralo že precej najinih sošolcev in sošolk. Kmalu je prišel avtobus in vsi pionirji smo se odpravili proti Zg. Besnici. Metka in jaz sva ostali pred šolo, drugi pa so se razvrstili od šole navzgor in proti Kranju. Nestrojno smo pričakovali Titovo štafeto, ki so jo nosili sami pionirski — mi. Ob 14. uri smo prejeli palico, ki so jo napravili kroparski kovači. Hitro so jo prenašali proti Podnartu, dalje v Nemilje in nato v Besnico. Malo pred prihodom štafete sta se pripeljala dva fanta in nam povedala, da bomo kmalu sprejeli štafeto palico. Ko je prišla štafeta, sem deklamirala pesmico »Titova štafeta« in nato se je pionir našega razreda pognal s palico naprej proti Kranju. Nekaj časa smo se mi še igrali in pričakovali avtomov, ki naj bi nas popeljal domov. Ko ga le ni bilo, smo se odpravili peš. Malo utrujeni, pa vendar veseli in srečni, da smo tudi mi sodelovali pri prenosu voščil, smo prišli domov.

TATJANA VELUSČEK,
učenka 3. razreda.

MOJI GOLOBI

Pri nas doma imamo veliko golobov. Vsi so pismošče. Večkrat jih neseva z očkom daleč proč in jih izpustiva. Se predno se vrneva, so že vsi doma. Če kakoga golobčka ubije ptica roparica, sem zelo žalosten. Moja golobica je sodelovala na pionirski progi v Titovi golobji štafeti in zasedla drugo mesto. Zelo sem bil vesel in srečen. Tudi na glavni štafeti, na progi Koper—Kranj so sodelovali moji golobčki in zasedli prvo mesto. Imam jih zelo rad, vsak dan jim prišam hrane in vode. Vsak ima tudi svoje ime. Prilite tudi na žvižg, ker takrat vedo, da dobe hrano.

LEVČEK SUCHY,
učenec 3. razreda.

NE VERJEMI VSEGA, KAR TI KDO NATVEZI

Indijska pravljica o bojazljivem zajcu

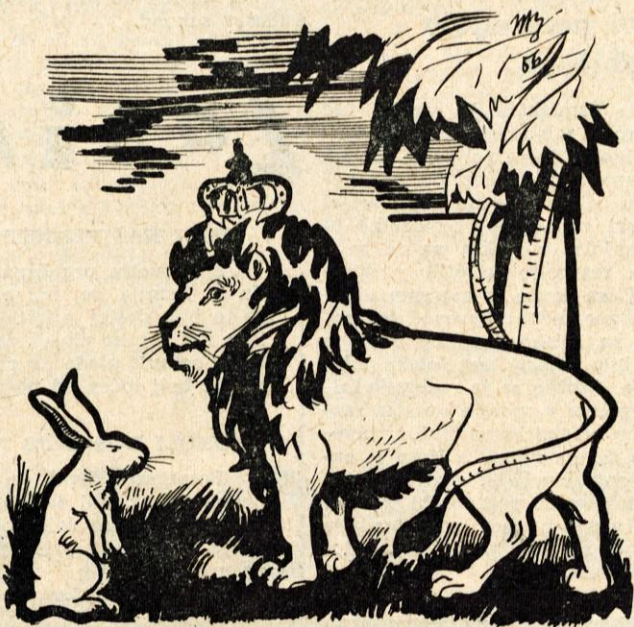
Mlad zajec je spal pod palmovim drevesom. Nenadoma se je prebudil in pomislil: »Kaj, če bi se svet zrušil?« V tistem hipu je opica nehote vrgla kokosov oreh z drevesa. Z velikim ropotom je padel na

»Zajci so mi povedali«, je rekla srna. Tedaj je lev vprašal zajce drugega za drugim, dokler ni prišel do prvega. »Je li res, kar praviš, da se svet ruši?«

drevesa, je bilo vse tiho in mirno, le kokosov oreh je ležal na tleh.

Tedaj se je lev zasmejal. »Oreh je padel z drevesa in ti strahopetec si misliš, da se podira svet! Vrne se k živalim in priznajo jim svojo sramoto!« In prav je bilo tako. Če bi lev ne bil tako moder, bi živali še danes bežale.

Janez Fugina

tla, tik za zajčevim hrbtom. »Naj se reši, kdor se more; svet se ruši!«, je pomislil zajec in zbežal čez polje.

Zagledal ga je drug zajec in mu zaklical:

»Kam pa tako dirjaš?« »Ne vprašuj me«, je odvrnil prvi in dirjal dalje.

Toda tovariš je tekel za njim in neprestano spraševal.

Tedaj mu je zaklical prvi:

»Ali ne veš? Svet se ruši!« In drugi zajec je dirjal za prvim.

Ko je tretji zajec izvedel zakaj bežita, je dirjal za njima.

Drug za drugim so se jim priključili še drugi zajci, tako da jih je več sto dirjalo na življenje in smrt.

Pritekla jim je nasproti srna.

»Ali ne veš? Svet se ruši!«, so zakričali. In srna je tekla z njimi.

Prišel je jelen, prišla je lisica, prišel je slon, in vse živali v gozdu so izvedele novico in se priključile bežečim.

Ko je kralj živali zagledal bežečo divjačino, se je postavil predno ob vnožju griča in trikrat zarjovel.

Živali so se ustavile. Bale so se leva, zato so ga ubogale.

»Čemu bežite?«, jih je vprašal lev.

»Kralj«, so zakričale, »svet se ruši!«

»Kdo je to videl?«, je vprašal lev.

»Jaz ne«, je rekel slon, »vprašaj lisico.«

»Jaz ne«, je rekla lisica, »vprašaj jelena.«

»Jaz ne«, je rekel jelen, »vprašaj srno.«

»Jaz ne«, je rekla srna.

Tedaj je lev vprašal zajce drugega za drugim, dokler ni prišel do prvega.

»Je li res, kar praviš, da se svet ruši?«

Janez Fugina

Spet toplo sije...

Spet toplo sije sonce zlato, nasula cvetja že na trato kot vsako leto je pomlad.

Metulje pisane lovijo, za žarki sončnimi podijo se pionirski preko trat.

Iz panjev letajo vesele po mrzli ziml spet čebele vsak cvet posebej obiskat.

Tam v duplu jablane pa ptička je gnezdo spletla si sinička in v njem vali zdaj jajčec pet.

Pet ptičk bo kmalu izletelo in v vejah jablane bo pelo: Kako je lep slovenski svet!

MARTINA BIDOVCĚVA

Ali že veste, da?

Vem, da vam je ime Srečko Kosovel, ime znanega slovenskega pesnika, znano. Verjetno ste ga zapazili pod kako pesmico, ali pa ste slišali o pesniku revne kraške zemlje govoriti v šoli.

Morda pa še ni znano vsem, da je bil Srečko Kosovel rojen v Sežani, sredi pustega Krasa 18. marca 1904. leta, kot sin Antona Kosovela in matere Katarine, rojene Stres.

da je preživel Srečko otroška leta v bližini rojstnega kraja, v vasi Tomaj, kjer je njegov oče učiteljaval.

da je tu obiskoval osnovno šolo, dobival prve nauke, spoznaval svet, človeka, njega revščino in trpljenje,

da pa je že leta 1916 zapustil ta siromašen košček slovenske zemlje, odpotoval v Ljubljano in se vpisal na realko ter se začel marljivo učiti in prebirati leposlovne knjige,

da se je po končani srednji

šoli vpisal na univerzo v Ljubljani in se posvetil študiju slovenskega jezika. V njem je tlela namreč želja, da doživi spozna materin jezik, ki je bil ravno v teh časih v krajih, kjer je preživil otroška leta, to je na Primorskem, najbolj zasramovan in preganjan,

da je že kot petošolček pisal pesmi in bil član dijaškega literarnega krožka »Kres«, ki ga je s prijatelji osnoval na realki,

da so ti ljubitelji slovenske besede izdajali tudi svoj list »Lepa Vida« v katerem je bilo natisnjenih tudi mnogo Kosovelovih pesmi in povesti znanih še živčih naših pisateljev,

da je mladi pesnik napisal mnogo lepega tudi za mladino, saj je bil dolga leta zvest sodelavec tedaj znanih mladinskih listov: Zvonček, Naš rod, Mladika in drugih,

da je v teh svojih pesmih najraje opeval revno kraško zemljo, trpljenje malih ljudi, kraškega bajtarja in delavca, žalostno usodo, ki jo je doživljalo primorsko ljudstvo — boril se proti bedi in krivici, kakor se je z njo boril njegov učitelj Ivan Cankar,

da pa je mnogo toplih besed posvetil tudi svoji materi, mlademu rodu, kraškim borom in vsej naši zemlji,

da je bil Srečko Kosovel tih, skromen, za krivico sila občutljiv, vendar odločen in vztrajen v borbi za boljše življenje delovnega ljudstva.

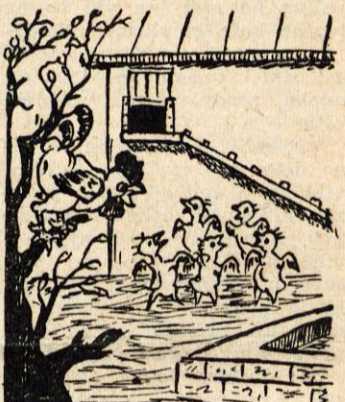
da je bilo njegovo življenje

kratko, a sila plodovito, saj je njegova zbirka pesmi obširna — mala njiva bogata težkega in prečiščenega klasja,

da je pesnik izhiral še mlad, star komaj 22 let in, da je bil pokopan te dni pred dobrimi tridesetimi leti sredi kraške zemlje, ki jo je tako ljubil in tudi za njo in njenega oratarja izgorel,

da...

Skrivalnica

»Otroci! Takoj mi nehaite razgrajati in hitro v hlev! Naš najhujši sovražnik, lisica je v bližini!«

Le kje je?

Pionirji, poiščite jo in jo odprite, da nam ne bo požrla piščančkov!

bi te kakor črvička! Razumeš?«

Čebeli je bilo zelo hudo. Mrčina kosmata ji je vzela njen največji zaklad — svobodo. In ker je čebelica upala, da si prostost prej ali slej le izvojuje, je pristala na vse, kar je medved predlagal.

Medved se postavi na zadnji nogi, v sprednji desni šapi drži nesrečno jetnico, nerodno odhlača k bližnji leski, z levo šapo odrga šibo in reče: »Le poglej to šibo! Pripravljena je za te, če bi ti rojila po glavi kaka neumnost!«

»Nikar se ne boj, nikamor ne pojdem!« je zatrjevala čebelica. Medved jo je izpustil, čebelica pa je šla takoj na delo; preletavala je s cveta na cvet in srkala nektar. To delo je marljivo opravljala tja do večera.

»Ali si kaj dosti nabrala?« jo vprašuje medved.

»Se malo, pa bo prvi sodeček poln«, je zatrjevala čebelica. Pri tem pa je mislila na to, kako bi se kosmatinca iznebila. Kaj kmalu je bil v majhni glavičli napravljen načrt: »Ko se zvečer, padem v travo med cvetje, pa naj mrčina kosmata išče kjer hoče.«

Sonce je pošiljalo na gozdni parobek poslednje žarke, srnjad je zapustila svoja skrivališča in se pasla na sočni travi, v mlaki je zaregljala žaba večeru v pozdrav, v visoki smreki pa se je oglašil čuk in krepko proglašal prijetni poletni večer. Vetrč je hladil poprej tako vroče ozračje, drevje in z njim vsa gozdna narava se je pripravljala k sladkemu počitku.

To prijetno razpoloženje prekine dokaj neroden glas:

(Nadaljevanje sledi)

IGRICA

TEKMOVANJE

Kje se danes še ne tekmuje? Kar recimo, da se tekmuje vsepovsod. Za boljši uspeh tekmujejo učenci med seboj v razredu, razredi med seboj, tekmujejo po tovarnah, na gradiliščih, po podjetjih, tekmujejo športniki, umetniki, kosci — skratka povsod samo tekmovalje. No, pa tekmujejo še mi, saj je toliko različnih igrice.

Zbralo se nas je nekaj, koliko, ni važno. Nimamo s seboj nobene žoge, ne drugega primerne orodja in priprave — pa nič hudega. Postavimo se v vrsto, nekdo naj odmeri dolgo progo, približno 30 korakov. Vsakdo naj da na glavo kamenček ali malo poleno, kar imate pri roki. Treba je doseči cilj, ne da bi se predmet skotalil z glave. Kdo je zmagovalac? No, tisti, ki bo prvi na cilju s predmetom na glavi.

V vrsto! Predročimo levo roko, odročimo desno in po eni nogi poizkusimo prvi doseči cilj, pa bomo zmagovalci.

Nekoč je hodil medved po gozdu. Utrudil se je, sedel je na bruno in začel tožiti:

»Joj, kako žalostno in grenko življenje! Čebele imajo polne sodečke medu, jaz pa nimam niti kapljice te sladke tekočine. Zakaj se ne bi tudi jaz nekoliko posladkal?«

Vstane in odhlača. V debeli butici sklene, da poišče votel panj, kjer bivajo čebele. Počasi štorčlja, ogleduje drevesa, trka na debela, potiska kosmata ušesa na stara drevesa, toda vse zaman, čebel ne more dobiti. Utrudi se, sede na štor in prične momljati:

»Dovolj je iskanja! Tu bom počival toliko časa, da pribrenči kaka čebela. Ko prileti, jo ulovim in vprašam, kje ima svoj domek.«

Medved sedi in sedi ter zeva od dolgočasje. Skoraj bi zadremal, ko se iz neposredne bližine začuje pritajeno brenčanje.

»Čebela je! Moje upanje in nada!« vkligne.

Čebelica sede na cvet in srka sladko tekočino — nektar. Medved šavne po cvetki, prestreže čebelo in jo s kosmato šapo potisne k še bolj kosmatemu ušesu, da bi slišal, kaj čebelica — brenčelica poreče.

»Joj, joj!« toži čebela. »Zakaj tarnaš, čebelica?« vpraša medved.

»Oj, pusti me, pusti, vrni mi svobodo«, prosi čebela.

»Ne izpustim te, ne! Predolgo sem te čakal. Rajši mi povej, kje je tvoj domek!«

Čebela premišlja, kaj naj stori, da si reši življenje. Po dolgem premišljanju predlaga:

»Pusti me živeti, medvedek, pusti. Jaz nimam svoje hišice, niti svoje družinice. Potikam se po gozdu, preletavam iz cveta na cvet, danes prenočujem tod, jutri zopet tam!«

Vendar pa je bila čebelica član velike čebelje družine, ki je domovala nedaleč od tod. Zelo je ljubila svoje sestrice in matico, zato jih ni hotela izdati. Medved bi jih pomoril in posrebral vso sladko zalogo. »Ne, svojih sestic ne izdam«, je sklenila, »pa čeprav me medved stisne, da takoj umrem!«

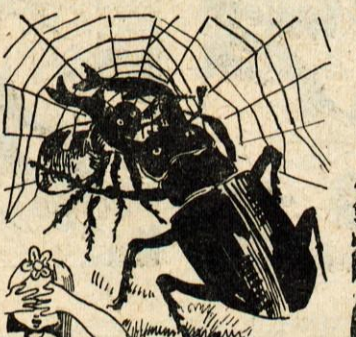
Po kratkem premoru ponovno pritise medved čebelico k ušesu in reče:

»Če si resnico govorila, ne vem! Pristanem pa na to, da bova odslej skupaj živela, ker sva oba brezdomca. Razumeš? Jaz se bom lepo na sončku grel, ti pa boš delala tako kot doslej! Nabirala boš sladki med in me boš pitala z njim. Toda gorje tebi, če bi le pomislila ali celo poizkušala pobegniti. Zmečkal

NA POLJANI

Lilijka se poslovila zdaj je od kraljice in z rogačem poletela v domek sred ravnice.

Ko ga Lilijka zagleda, od strahu zavpije; v klešče ga rogač zagradi in mu vrat zavije.

Z zoro se je prebudila, v rosi okopala, v soncu je lase si zlate radostno česala.

Zdaj presrečna je stopila v svoje domovanje. Z vetrom jo je mesečina zazibala v sanje.

Pa so ptički — zlatokiljunčki mimo prileteli, o poljani, o domači, pesmico zapeli.

MARTINA BIDOVCĚVA

Na nedavni svetovni znanstveni konferenci o uporabi sončne energije je povedal ravnatelj kalifornijskega inštituta za znanstvene raziskave Jesse Hobson, da je iz sončne svetlobe pridobljena energija že dosegla vrednost atomske energije in da pomeni enega glavnih upov sveta za kritje potreb, ko bodo izčrpana sedanja goriva.

Ta znanstvenik je napovedal široke možnosti za uporabo sončne energije, najpomembnejše pa je to, da je sončna energija na razpolago tako rekoč vsemu prebivalstvu kjerkoli na

zemeljski krogli. Za znanstvenike, ki proučujejo možnosti za praktično uporabo tega mogočnega energetskega vira, so važna predvsem tehnična sredstva in načini, kako »ujeti« in izkoristiti vso dobroto, ki nam jo ponuja sončna svetloba.

Nekaj metod so že našli in jih tudi preizkusili. Znani so že motorji, ki uporabljajo tako pridobljeno energijo. Tudi voda že črpajo s črpalkami »na sončnih pogon«. Sonce ogreva stanovanjska poslopja, pa tudi nekaj sončnih peči se je pri kuhi kar dobro obneslo. Potemtakem ni dvoma, da bodo strokovnjaki kaj kmalu postregli še z nekaterimi drugimi možnostmi uporabe.

Mnoge dežele že na veliko pripravljajo načrte za izkoriščanje sončne energije. Znanstveniki petindvajsetih držav se nenehno ukvarjajo s poskusi, njihovo delo pa je mogoče razdeliti v troje temeljnih skupin.

Na prvem mestu je termični proces, po katerem se sončna svetloba neposredno spreminja v toploto, na primer z zbiralci sončnih žarkov na ravnih ploščah. Tako pridobljena toplota je uporabna za ogrevanje stanovanj in vode, pa tudi pri spreminjanju morske vode v pitno.

V drugi skupini velja omeniti tako imenovane koncentrirane zbiralce. Tako pridobljeno toploto speljejo v parne gene-

ratorje, v kuhinjske kotle itd. In nazadnje še pridobivanje zelo visokih temperatur, in sicer 1000—3.500 stopinj. Takšne temperature dobijo v posebnih pečeh s paraboličnimi koncentratordi ter jih za sedaj uporabljajo samo za izjemne primere v industriji in pri znanstvenih raziskavah.

Američani so dosegli lep uspeh v neposrednem spreminjanju sončne svetlobe v električno energijo. Lani oktobra je začela delovati tako imenovana sončna baterija, ki daje dovolj pogonske sile za telefonsko mrežo v južnem delu države Georgia.

Gaudeamus igitur...

Kranjski osmošolci ponavljajo po starem običaju

Usem študentam inu študentkinam ta prve gimnazije v Kranju na znane gor devlemu, da je od osimlejtne martra, so-sebno pak od hudiga švicajna tuga zadniga lejta, preč pršu ta osmi klas. Mi rajtamo le tuga zlahtniga rajnkiga k njegovimu zasluznimu počivajnu spremiti u pejte, 25. veliciga travna 1956, po ta nar tazadni uri. Zalujoci osmošolci.

Atom je grajen prav tako kot naš sončni sistem, torej je sestavljen predvsem iz praznega prostora, ki je v njem atomsko jedro edina trdna točka.

Znanstveniki pravijo: če bi iz organizma človeka, ki ima na primer sto kilogramov, iztisnili vse praznine, bi preostanek tehtal komaj toliko kot delček prahu. Brez praznin v svojih atomih bi imela zemeljska krogla komaj dober kilometer premera.

Okoli atomskega jedra krožijo elektroni s histrostjo nekaj milijonov obratov na sekundo. Vsak elektron pa ima znotraj svojega atoma toliko prostora za

gibanje, kot na primer čebela v srednjeveliki gledališki dvorani.

Navadni orkan potroši na minuto toliko energije kot veliko industrijsko mesto v petdesetih letih. Energija, ki se sprosti vsako sekundo med divjanjem viharja, pa je enaka istočasni eksploziji več atomskih bomb.

Če bi vzeli na primer, da je mogoče zajeti vso dosedanje zgodovino našega planeta v letu dni, potem bi prišli do zanimive ugotovitve, da bi prvih osem mesecev tega leta ne bilo na Zemlji nobenega znaka življenja. Naslednja dva meseca bi opazili primitivna bitja, na pr. viruse in enocelične bakterije. Sesalci bi se razvili šele v drugem tednu decembra, človek, kakršen je danes, pa bi nastopil zadnjega decembra četrte ure pred polnočjo. In razdobje pisane zgodovine človeštva? V tem letu dni bi trajalo samo zadnjih trideset sekund.

Na splošno velja človek za gospodarja narave. Po tem bi kdo sklepal, da je človek kot vrsta živih bitij tudi najbolj razširjen na našem planetu. To pa ne drži, kajti znanstveniki so z računi dokazali, da sedanje obdobje zemeljske zgodovine prav gotovo ni doba človeka in niti ne sesalcev, marveč čas žuželk. Že doslej je znanih po svetu okoli 700.000 vrst raznih žuželk, po vsej verjetnosti pa je še prav toliko neznanih, oziroma tistih, ki še niso registrirane. Sploh je na svetu toliko žuželk, da tega z doslej običajnim številčnim sistemom še ne znamo izraziti. Samo mušic, ki se zbirajo v vročih poletnih dneh na grmičevju srednje visoke vzpetine, je vsaj toliko kot vseh drugih živih bitij na tej ali onj zemeljski celini. Če bi človeški rod iznenada izginil z zemeljskega površja, bi zastopniki drugih živih bitij sploh ne opazili, da nas ni več.

Na bolne in onemogle kaj radi pozabljajo

V Veroni so tri mlade deklice odkrile nekaj slavno cirkuško umetnico artistinjo Terese Bonazzo, ki sedaj živi v skromni sobici kot invalid. Za vzdrževanje ima le malo sredstev, pa tudi različnih del sama ne more opravljati. Deklice ves prosti čas prebijejo pri pohabljeni artistinji in ji opravljajo vsa dela. Njej veljajo tudi vsi prihranki treh deklic. Ko je prebivalstvo zvedelo resnico o sedanjem življenju artistinje, se o tem precej razpravljalo, vprašanje pa je, če bo Terese Bonazzo imela od tega kaj koristi.

Kaj moramo vedeti

o vitaminih

VITAMIN A stopnjuje odpornost proti okužbam in ugodno vpliva na rast, na vid in na tvorbo kože in sluznic. Najdemo ga zlasti v surovem maslu, jajčnem rumenjaku, svežem mleku, predvsem pa v ribjem olju.

VITAMIN B vpliva na pravilno delovanje živčevja. Prvotni vitamin B se je kasneje pokazal kot zmes različnih vitaminov. Najvažnejši med njimi je vitamin B1, imenovan tudi aneurin (antinevritični vitamin), ki je pomemben predvsem za delovanje živčnega in mišičnega tkiva. Največ ga je v žitnem zrnu, kvasu, jetrih, ledvicah itd. Ker pospešuje rast, ima pomanjkanje vitamina B1 posebno slabe posledice za mlade, doraščajoče organizme.

Pomanjkanje vitamina B2 povzroča, da rast pri živalih popolnoma zastane, pri človeku pa nastanejo okvare na sluznicah. Vitamin B2 je predvsem v zelenjavi, kvasu, mleku in jetrih.

VITAMIN C ali antiskorbutični vitamin deluje proti krvavitvam iz dlesni in krepi odpornost. Pomanjkanje vitamina C povzroča boleče oteklino v

členkih, krvavenje dlesni, izpadanje zob, utrujenost, zaspanost, hujšanje itd. Vitamin C je zelo razširjen, največ ga je v svežem sadju in zelenjavi. Posebno bogati vitamina C so šipek, limone, oranže, zelena paprika, paradižnik, borovnice, jagodičasto sadje, surovo kislje zelje itd.

VITAMIN D ali antirahitični vitamin je važen za zdravje kosti in zobovja. Pomanjkanje tega vitamina povzroča rahitis (mehčanje in krivljenje kosti). Največ ga je v ribjem olju, mleku in surovem maslu. Vitamin D lahko nastaja tudi neposredno v organih, n. pr. koži, če jo obsevamo z naravnimi sončnimi žarki ali pa s kremenčevimi svetilkami.

VITAMIN E je plodnostni vitamin. Pomanjkanje tega povzroča degeneracijo plodnih organov, kar pa je dokazano le pri živalih. Najdemo ga v olju, žitnih kalčkah, rumenjaku, mesu in v majhnih količinah tudi v mleku.

VITAMIN K ali koagulacijski vitamin omogoča strjevanje krvi in ga najdemo v zelenjavi, krompirju ter rastlinskih in živalskih maščobah.

Razen naštetih je še veliko število drugih vitaminov, od katerih ima vsak svojo določeno nalogo.

Raznovrstna hrana iz naravnih živil (in ta naj ne bo brez potrebe mleka, beljuna, konzervirana itd.), ki jo uživamo tudi surovo, nam zagotovi zadostno količino vitaminov. Samo v času izrednih potreb (rast, rekonvalescenca) ali pri nepravilni izbiri in pri nepravilnem pripravljanju hrane, količina vitaminov v njej ne zadostuje. V takih primerih zdravnik predpiše vitaminske preparate. V mnogih primerih pa jih lahko nadomestijo z vitamini bogata živila: ribje olje, sadni sokovi itd.

Ali že veste, da...

...da je neka vojna raketa dosegla brzino že nad 6000 km na uro.

...da so najvišji prebivalci na svetu Indijanci, ki prebivajo v gorah mogočnih Andov v Južni Ameriki do 6000 metrov visoko.

Nevarnost dežja, ali pa skrb pred maturo, osmošolcem nista dali, da bi utegnili poslušati govor njihovih naslednikov — sedmošolcev. Zato pa so pozneje njihov govor ukradli z oglasne deske, kljub straži sedmošolcev, in koristne nauke prebrali sami. Le poglejte te koristne nasvete!

Ta osmemu klasu v slovo! Desgih ste vi po eni čudni viži na ta osmi klas prbremzal, nam je vašu ponašanje pokazalo, de b' vi v ta nižje klase pasal. Akopak glih v ta vikš šole hoče, vam par nasvetov v te vaše pametne buče nameat hočmo.

Ta nar ta prvič. Ples je ena posebna kunšt inu akopak jo še gojit hoče, na plesnih skušnjah ta zadna mesta ne smete bezeat, desgih so med vami, k' jim vampaanci dobr laufajo.

Ta prvič. Ker ste še na mleč navajen, vam na sree polagamo, de nikar ta mlečnih oštarij u Lublan z vinskimi ne klame najte inu smo vam vednu en plac v ta mlečn pršparat pravljen.

Ta drugič. Če vte na ta vikših šolah v kevdrh kadil, vam gor postavljamo, de okna odprejte, scer vam bo dim škodvat utegnili...

Ti in še mnogi drugi nauki so zapisani v govoru sedmošolcev in kdo ve, morda jim bodo celo koristili. Maturanti jih že zdaj vneto prebirajo, kar pa bi jim lahko pri učenju za maturo škodovalo.

Zanimivosti

TUDI NAŠ PLANET ZAOSTAJA IN PREHITEVA

Najnovejša proučevanja gibanja Zemlje so pokazala, da se Zemlja ne vrti enakomerno okrog svoje osi, kot je to bilo doslej splošno mnenje. Iz nepojasnjenih vzrokov naš planet včasih zaostaja, včasih pa prehiteva tudi do 30 sekund glede na normalni »vozni red«. Potemtakem ni nič bolj točen od povprečno dobre ure.

SOKOLI DOSEŽEJO HITROST DO 320 km NA URO

Posamezne živali se gibljejo z veliko hitrostjo. Tako doseže n. pr. noj 80 km na uro, antilopa 95 km na uro itd. Ptice pa so še hitreje. Med njimi ima rekord sivi sokol, ki doseže pri preganjanju plena tudi do 320 km na uro.

PREKOOCANSKI METULJI

V Kanadi živi neka vrsta metuljev, ki so pravi specialisti za dolge polete. Kot nekatere ptice selivke, se tudi oni pred vsako zimo preselijo v toplejše kraje. Pri tem preletijo na tisoče kilometrov dolgo pot čez Atlantik v Evropo ali Afriko.

SLONI BEŽIJO PRED MRAVLJAMI

To se je zgodilo nedavno v Zahodni Afriki, kjer živi neka vrsta zelo napadalnih mravelj. Spravile so se celo nad čredo slonov, ki si niso mogli drugače pomagati kot z begom. Več slonov so mravlje tako obzrle, da so poginile.

AVTOMATIZACIJA TUDI V SOVJETSKI ZVEZI

Te dni je začela obratovati v Vorošilovgradu v Sovjetski zvezi prva popolnoma avtomatizirana Martinova peč. To je obenem tudi največja peč te vrste v Evropi, saj bo proizvajala dnevno nad 500 ton jekla.

ZELEN PES

Neki pariški list je poročal, da je uspešno Avstralcem s križanjem foksterijera in ovčarja dobiti psa, ki ima dlako zelene barve. Njegovi trije bratje so navadno črnolisasti. To je baje že drugi primer, da so dobili takšnega psa.

LETEČA POSTELJA

Neka britanska letalska tovarna dela poskuse z izvirno letalsko konstrukcijo, imenovano »leteča postelja«. To pripravo poganjata dva raketna motorja. Na ploščadi sedi pilot. »Letišča postelja« tehta tri tone, in se dviga v zrak popolnoma navpično.

CASOPISNI PAPIR IZ BANAN

V Argentini so iznašli nov način proizvodnje časopisnega papirja iz banan. Ta papir je dvakrat cenejši od dosedanjega, ker je izdelava mnogo cenejša.

7 ABC

61

Kmetom je že huda predla, ko jim pri-skoči na pomoč sicer majhen, vendar hud pomočnik. Janičar na lipi dregnil je z nogo v duplo, kjer so gnezдили sršeni. Le-ti naglo prihrume in jeli so pikati Turke pod drevesom. To videti, raste kmetom srce in Turki, ki so se imeli braniti zoper orožje kmečko in razdražene sršene, morali so se umakniti pred jezo živaljo.

62

Mrak se je že spustil na deželo in Turki se utabore na griču pred cerkvijo. Vendar noč ni bila temna. Turki so bili zažgali mnogo kresov. Povsod so gorele lesene kmečke kože; cele vasi v ognju in nobene roke, ki bi gasila, kajti pobegnili je vsak ali v hosto, ali v kamniti grad, ali v utrjeno cerkev, da si ohrani golo življenje.

63

Peter je bil pobegnul v hosto. Najrajši bi prišel domov na svoj trdni grad. Ali slabo je poznal svojo deželo, pravega pota do svojega grada ni vedel po gozdu, po planem pa ni bilo mogoče zavoljo Turkov. Mogoče je tudi, da od golega strahu ni vedel kod hodi in, ko se je zmračilo, bil je Peter, spehan in shojen, ne daleč od tam, kjer je zavil proti svojemu domu.

64

Sredi hoste je stala lesena hiša in mlin. Hiša je bila zaprta, kolesa pri mlinu zavrata, vse je bilo zapuščeno, vse tiho. Tu sem pride Peter ves zdelan in se zarije v kup listja, ki ga je pustil mlinar pod nastreškom. Zares slabo prenočišče gospodu iz grada, ali nevarnost in nesreča zavrata vsak razložek med kmetom in plemenitašem.

Strelnski praznik v Kamniku

Razvili so strelski prapor

Na Duplici je strelska družina tovarne »Stol« v nedeljo razvila strelski prapor, ki je prvi v Sloveniji. Ob tej priložnosti so bile večje strelske tekme, katerih se je udeležilo 79 ekip z 240 tekmovalci. Streljali so na kocke, pri čemer se je posebno odlikovala ekipa kamniške tovarne usnja. Izbrala je komaj polovico dovoljenega časa in podrla vseh 10 kock ter zasluženost osvojila prvo mesto pred ekipo »Titana«, ki je prav tako podrla vseh 10 kock, a je porabila več časa. Sledila sta Podjetje Kamnik in »Franc Vidmar«. Med posamezniki je bil najboljši Ivan Pod-

gornik (»Vidmar«). Sodelovali so tudi strelske ekipe iz Polja, Ježice, Ljubljane ter vse strelske družine kamniškega okoliša. Popoldne ob 14. uri se je razvila iz Kamnika proti Duplici velika povorka z godbo Ljudske milice iz Ljubljane na čelu, nato pa je bilo na Duplici razviti prapor, ki sta mu kumovala zvezni poslanec Tomo Brejc in Anica Isteničeva. Ob razvilitju prvega prapora strelskih družin v Sloveniji je zborovalce pozdravil v imenu Strelske zveze Slovenije narodni heroj Tone Vidmar - Luka, zvezni poslanec Tomo Brejc pa je v svojem go-

voru obeležil vlogo strelske zveze. Predstavnik okrajne zveze je razdelil zaslužnim članom strelske družine »Stola« diplome kot priznanje za njihovo požrtvovalno delo. Na slavnosti so sodelovali tudi gojenci predvojaške vzgoje in pevci VII. gimnazije iz Ljubljane. Ob zaključku slavnosti so položili venec pred spomenikom padlih tovarne »Stol«, četa vojakov pa je izstrelila spominsko salvo.

Gorenjski pionirji - strelci, na republiškem prvenstvu

V nedeljo popoldne je bilo v Ljubljani republiško prvenstvo pionirjev-strelcev, z zračno puško. Gorenjsko so zastopali pionirji z Javornika, Predoselj, Cirč in Primskovega. Ekipno so na tem tekmovanju zasedli 2. mesto pred Ljubljano in Mariborom, kar je vsekakor lep uspeh, če pomislimo, da so bili brez večjih priprav. Kot posamezniki pa so si štirje pionirji priborili bronaste medalje

Nastop danskih telovadcev v Domžalah

V soboto popoldne je bil na športnem stadionu v Domžalah telovadni nastop mladih telovadcev iz Danske. Nastopilo je 12 fantov in 10 deklet iz mesta Hillerd. Vsi nastopajoči so s svojim izvajanjem navdušili številne gledalce. Zlasti lepi so bili skoki mladih telovadcev preko konja. Med njimi je bil najboljši 23-letni Bert Ole Hansen, po poklicu kmečki delavec. Pa tudi dekleta so v izrazitih gimnastičnih vajah pokazala čudovito eleganco.

Mladi telovadci so po večini zaposleni na kmečkih farmah v bližini mesta Hillerd, nekaj od njih je tudi študentov. Dekleta pa so glavnemu kmečkemu hčere in delajo na kmetijah. V Domžale so prispeli na povabilo občinskega komiteja LMS Domžale, iz Danske pa so v Slovenijo prispeli kot gostje okrajnega komiteja LMS Ljubljana.

Oglašujte v »Glasu Gorenjske«

Raj ima na sporedu Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, Radijski dnevnik ob 19.00 in 22.00 uri. Oddaja »Zeleni ste« poslušajte ob nedeljah ob 15.15 in ob delavnikih ob 17.15 uri. Kmetijski nasveti in kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 1. JUNIJA
11.05 Simfonični plesi.
11.45 Cicibanom — dober dan! (Mamin Sibirjak: Vrana in kanarka).
12.40 Emil Adamič: Tatarska suita.
14.30 Zanimivosti doma in po svetu.
15.40 Utrinki iz literature — Osip Sest: Dve zgodbi.
18.00 Spoznavanje človeka — prof. Franc Petiček: Diagnoza ali spoznavanje značaja.
18.15 15 minut s Kmečko godbo.
20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.
22.30 Mednarodna radijska univerza — a) prof. Silvo Breskvar; Sončna družina b) Sir John Cockcroft: Načela nuklearnih reaktorjev I.

SOBOTA, 2. JUNIJA
11.05 Za dom in žene.
11.45 Pojte z nami, otroci!
14.30 Pionirski kotiček.
14.45 Mladinski zbori pojo.
15.40 Utrinki iz literature — Dragutin Tadijanović: Pesmi.

16.00 Koncert po željah.
18.00 Okno v svet: Eksplozija vodikove bombe na Tihem oceanu.
18.30 Jezikovni pogovori.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 3. JUNIJA
8.00 O športu in športnikih: Pred diplomo na Visoki šoli za telesno vzgojo v Ljubljani.
9.00 Otroška predstava — E. Kästner: Pika in Tonček (radijska priredba Marije Duše).
10.00 Družinski pogovori.
11.00 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Za našo vas.
16.30 Od Idrije do Vipave po nekdanjih poteh (reportaža).
18.00 Radijska igra — Skagestad: Mesec nad fjordom.
20.00 Večerni operni spored.
21.00 Kulturni razgledi.
22.15 Nočni koncert — U. Krek: Concertna glasba za fagot, godalni orkester, harfo in timpane, Josip Slavenski: Balkanofonija.

PONEDELJEK, 4. JUNIJA
11.05 Radijska šola za niž. stopnjo: Zarota v gozdu.
12.40 Pohorski fantje pojo in igrajo.
13.35 Pričljubljene popevke.
14.05 Radijska šola za viš. stopnjo: Jugoslavija v besedi in pesmi.
15.15 Pesmi, ki so jih prepevali naši boji.

15.40 Še pomnite, tovariši... — Jelo Gašperšič: Suha zemlja.
16.00 60 minut z našimi in inozemskimi solisti.
18.00 Iz naših kolativov.
18.15 G. Donizetti: Favorita — uvertura, G. Rossini: Pepekla, uvertura.
18.45 Umetne pesmi poje zbor Slovenske filharmonije p. v. Rada Simonitića.
20.00 Mladinska oddaja.
20.15 Koncert orkestra Zagrebske filharmonije, — solist Ivo Maček, dirigent Milan Horvat.

TOREK, 5. JUNIJA
11.15 Mali dopoldanski koncert L. van Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 2 v B-duru.
11.45 Cicibanom — dober dan.
12.00 Pol ure slovenskih narodnih pesmi.
14.30 Za dom in žene.
14.40 Melodije Dunajevske — izvaja orkester Radia Moskva.
15.40 Utrinki iz literature — G. Govy: Drugi Carlos — I.
18.00 Zunanje — politični feljton: Po občinskih volitvah v Italiji.
18.30 Športni tednik.
20.00 Tedenski notranje-politični pregled.
20.10 Slovenske narodne pesmi poje zbor Slov. filharmonije.
20.30 Radijska igra — Fred v. Hoerschelmann: Karo.

SREDA, 6. JUNIJA
11.35 Radijska šola za viš. stopnjo: Jugoslavija v besedi in pesmi.
12.05 Danilo Bučar: Belokranjske pisane.
12.40 Skladbe za violino in klavir.

• Mali oglasi

V bližini Kranja sprejemem v popoldanskih urah honorarno zaposlitev v knjigovodstvu ali v administraciji. Ponudbe poslati pod »Dobra moč«.

Takoj sprejememo dva mizarja z veliko prakso pri strojnem delu, ki sta vojaščinista. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na »Elan«, Begunje na Gorenjskem.

Prodajam dobro ohranjen emajliran štedilnik, 2 konjski vpregi 20 in 18 col ter vozno dvigalo (vinto). Primskovo 130.

Obtrniki pozor! — V centru mesta Kranja naprodaj polovica hiše, ločeni del z delavnico za vsako obrt. Cena nizka. Poizve se Cankarjeva 7.

Proda se hiša z lokalom v centru Kranja. Primerna za vsako obrt. Naslov se poizve v Cankarjevi ulici 7.

Prodajam prelitni stroj, znamke »Ideal«, dolžina 100 cm, štev. 8. Plestenjak Alojzija, Hainriharjev blok pri železniški postaji, Škofja Loka.

Pridnega in poštenega učenca za trgovino sprejme manufaktura — konfekcija »Pri Kranjcu« — Kranj.

Najdena ženska jopica na Primskovem. Naslov v upravi. Zamenjam enosobno stanovanje na Kalvariji za dvosobno ali večje v mestu. Naslov v upravi. Kadilci Gorenjske! Zahtevajte povsod priznana najboljša cigareta.

• Gledališče

»PREŠERNOVO« GLEDALIŠČE KRANJ

2. junija ob 20. uri premiera — izven na prostem na Pungartu, v slučaju slabega vremena ob istem času v gledališču — Carlo Goldoni: »LAZNIVEC«. Veselogra v treh dejanjih (7 slikah) — režija ing. arh. Viktor Molka.

3. junija ob 20. uri — izven na prostem na Pungartu, v slučaju slabega vremena ob istem času v gledališču — Carlo Goldoni: »LAZNIVEC«. — Veselogra v treh dejanjih (7 slikah).

RAZPRODAJA železnih oken, lesenih dvokrilnih vrat, bet. brušenih stopnic z železno ograjo in raznih manjših mizarskih izdelkov bo v soboto, 2. VI. od 15. ure v Zdravstvenem domu na Zlatem polju. Material je dobro ohranjen — cene zmerne.

RAZPIS O VLAGANJU PROŠENJ ZA SEČNA DOVOLJENJA ZA LETO 1957

Okrajni ljudski odbor Kranj, uprava za gozdarstvo razglašja, da je določen rok za vlaganje prošenj za sečna dovoljenja za leto 1957 v času od 1. junija do 15. julija 1956.

Po 7. in 17. členu Uredbe o sečnjah gozdnega drevja (Ur. list LRS št. 30/54 in 6/56) se vlagajo prošnje za sečna dovoljenja na gozdnih in negozdnih tleh pri pristojnih gozdnih revirjih ter morajo prošnje obsegati zlasti:

1. podatke o prosilcu (priimek, ime in bivališče)
2. zemljiškoknjižne podatke (parc. št., vložno številko, katastrsko občino in površino) ter podatke o kraju (domača označba, kjer se namerava sekati)
3. količino in vrsto lesa, ki ga želi prosilec sekati,
4. namen sečnje.

Opozarjamo, da sme prošnjo vložiti le zemljiškoknjižni lastnik gozda. Vse prošnje, ki bodo vložene v rednem roku od 1. junija do 15. julija 1956 so takse proste. Po tem roku vložene prošnje se praviloma ne bodo upoštevale.

Tiskovine »prošnje za posek« lahko prosilci za posek nabavijo na Gozdnih revirjih.

ODPRAVA PAVŠALA PRI ODJEMU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Vsako dobroto, ki jo kupujemo, merimo z gotovim merilom: metri, litri, kilogrami ali drugimi merami, električno energijo pa s kilovatnimi urami. Ker pa se je električno energijo dotedaj prodajalo delno tudi pavšalno, to je brez števec, je Državni sekretariat za gospodarstvo LRS izdal 13. 9. 1955 odlok (Ur. list LRS št. 37-146/55 z dne 19. 9. 1955), da si morajo vsi pavšalisti odjemalci električne energije do gotovega roka nabaviti električne števec, sicer jim bo po tem roku odvzeta dobava električne energije.

Merilne naprave, t.j. števec, pa mora po tem odloku nabaviti:

- a) hišni svet oziroma lastnik ali upravni organ hiše, ki ni v stanovanjski skupnosti, za odjemalce tarifne kategorije »gospodinjstvo«;
- b) odjemalec sam, če je uvrščen v kakšno drugo kategorijo razen gospodinjstva;
- c) dobavitelj, t.j. »Elektro« podjetje za odjemalce, ki so jim bile njegove lastne merilne naprave demontirane brez povračila odškodnine, in za odjemalce, ki jim je bila merilna naprava demontirana po 1. januarju 1955.

Roki za montažo števec so odredeni za razne vrste odjemalcev in razne kraje od 31. 8. 1956 do 31. 12. 1958, kateri roki so točno določeni v »Odredbi o določitvi rokov za nabavo in montažo merilnih naprav električne energije«, ki jo je izdal Državni sekretariat za gospodarstvo LRS 10. 3. 1956. (Ur. list LRS št. 7-29/56 z dne 15. 3. 1956).

Te dni že razpošiljajo »Elektro« podjetja obvestila za montažo števec za tarifne kategorije »motorji in aparati«, katerim poteče rok 31. 8. 1956.

Prosimo te odjemalce, da pravočasno naroče montažo števec, ker jim bo v nasprotnem slučaju odvzeta dobava električne energije po tem roku.

Glede vrste in velikosti števec se obračajte na pristojna »Elektro« podjetja, ki vam bodo dala brezplačno nasvete. Števec si lahko nabavite pri »Elektro« podjetjih Elektro-gospodarske skupnosti ali pa v trgovinah elektrotehnične stroke. Opozarjamo pa tudi, da si morajo gospodinjstva, ki si nabavljajo štedilnike s pečicami, katerih priključna vrednost je 5 kW ali celo več, nabaviti trofazni števec, ker jih enofazno po JUS-standardih »Elektro« podjetja ne smejo priključiti in tudi se ne izdeluje enofaznih števec za tako obtežbo.

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA KRANJ

RAZPISUJE sledeča delovna mesta:

1. 2 referenta za družbeno evidenco in
2. 1 referenta za hranilno službo za kontrolo na terenu.

Pogoji:
Popolna srednja šola z najmanj 3 leta prakse ali nepopolna srednja šola s 5 letno prakso v finančni stroki.
Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilih o prejemkih bančnih uslužbencev.

rete in to sarajevske tobačne tovarne. Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

Prodajam motorno kolo 48 ccm ali zamenjam za gradbeni material. Naslov v upravi lista.

Solidna bančna uslužbenka — mirnega značaja — nujno išče opremljeno sobo neke v Kranju. Ponudbe pošljite na naslov Narodne banke 611 Kranj.

Prodajam tri večje sode, primerne za kis ali namakanje. — Interesenti naj se zgledajo pri »Preskrbi« — trgovsko podjetje, Tržič.

Poceni prodajam diatonično harmoniko. — Nasovce 28, Komenda.

• Objavi

Na drž. glasbeni šoli v Kranju bo vpisovanje za šolsko l. 1956-57 novih in dosedanjih gojencev v dne 4. in 5. junija. Podrobnosti so razvidne iz šolske oglasne deske.

1. Uprava tovarne kos in srpov Tržič obvešča društva in organizacije, da zaradi pomanjkanja sredstev v prihodnje ne bo reševala prošenj za pomoč in podpore društvom in organizacijam. Na prošnje ne bomo odgovarjali.

2. Vodstva šol se obvešča, da se ogled tovarne in proizvodnje v Tržički tovarni kos in srpov dovoljuje samo otrokom nad 12 let starosti.

Uprava Tržičke tovarne kos in srpov Tržič

RAZPIS

O VLAGANJU PROŠENJ ZA SEČNA DOVOLJENJA ZA LETO 1957

Okrajni ljudski odbor Kranj, uprava za gozdarstvo razglašja, da je določen rok za vlaganje prošenj za sečna dovoljenja za leto 1957 v času od 1. junija do 15. julija 1956.

Po 7. in 17. členu Uredbe o sečnjah gozdnega drevja (Ur. list LRS št. 30/54 in 6/56) se vlagajo prošnje za sečna dovoljenja na gozdnih in negozdnih tleh pri pristojnih gozdnih revirjih ter morajo prošnje obsegati zlasti:

1. podatke o prosilcu (priimek, ime in bivališče)
2. zemljiškoknjižne podatke (parc. št., vložno številko, katastrsko občino in površino) ter podatke o kraju (domača označba, kjer se namerava sekati)
3. količino in vrsto lesa, ki ga želi prosilec sekati,
4. namen sečnje.

Opozarjamo, da sme prošnjo vložiti le zemljiškoknjižni lastnik gozda. Vse prošnje, ki bodo vložene v rednem roku od 1. junija do 15. julija 1956 so takse proste. Po tem roku vložene prošnje se praviloma ne bodo upoštevale.

Tiskovine »prošnje za posek« lahko prosilci za posek nabavijo na Gozdnih revirjih.

ODPRAVA PAVŠALA PRI ODJEMU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Vsako dobroto, ki jo kupujemo, merimo z gotovim merilom: metri, litri, kilogrami ali drugimi merami, električno energijo pa s kilovatnimi urami. Ker pa se je električno energijo dotedaj prodajalo delno tudi pavšalno, to je brez števec, je Državni sekretariat za gospodarstvo LRS izdal 13. 9. 1955 odlok (Ur. list LRS št. 37-146/55 z dne 19. 9. 1955), da si morajo vsi pavšalisti odjemalci električne energije do gotovega roka nabaviti električne števec, sicer jim bo po tem roku odvzeta dobava električne energije.

Merilne naprave, t.j. števec, pa mora po tem odloku nabaviti:

- a) hišni svet oziroma lastnik ali upravni organ hiše, ki ni v stanovanjski skupnosti, za odjemalce tarifne kategorije »gospodinjstvo«;
- b) odjemalec sam, če je uvrščen v kakšno drugo kategorijo razen gospodinjstva;
- c) dobavitelj, t.j. »Elektro« podjetje za odjemalce, ki so jim bile njegove lastne merilne naprave demontirane brez povračila odškodnine, in za odjemalce, ki jim je bila merilna naprava demontirana po 1. januarju 1955.

Roki za montažo števec so odredeni za razne vrste odjemalcev in razne kraje od 31. 8. 1956 do 31. 12. 1958, kateri roki so točno določeni v »Odredbi o določitvi rokov za nabavo in montažo merilnih naprav električne energije«, ki jo je izdal Državni sekretariat za gospodarstvo LRS 10. 3. 1956. (Ur. list LRS št. 7-29/56 z dne 15. 3. 1956).

Te dni že razpošiljajo »Elektro« podjetja obvestila za montažo števec za tarifne kategorije »motorji in aparati«, katerim poteče rok 31. 8. 1956.

Prosimo te odjemalce, da pravočasno naroče montažo števec, ker jim bo v nasprotnem slučaju odvzeta dobava električne energije po tem roku.

Glede vrste in velikosti števec se obračajte na pristojna »Elektro« podjetja, ki vam bodo dala brezplačno nasvete. Števec si lahko nabavite pri »Elektro« podjetjih Elektro-gospodarske skupnosti ali pa v trgovinah elektrotehnične stroke. Opozarjamo pa tudi, da si morajo gospodinjstva, ki si nabavljajo štedilnike s pečicami, katerih priključna vrednost je 5 kW ali celo več, nabaviti trofazni števec, ker jih enofazno po JUS-standardih »Elektro« podjetja ne smejo priključiti in tudi se ne izdeluje enofaznih števec za tako obtežbo.

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA KRANJ

RAZPISUJE sledeča delovna mesta:

1. 2 referenta za družbeno evidenco in
2. 1 referenta za hranilno službo za kontrolo na terenu.

Pogoji:
Popolna srednja šola z najmanj 3 leta prakse ali nepopolna srednja šola s 5 letno prakso v finančni stroki.
Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilih o prejemkih bančnih uslužbencev.

Gorenjska sliki

Ob 64.
rojstnem
dnevu našega
Tita

Z ZADNJIH OBISKOV MED NAMI

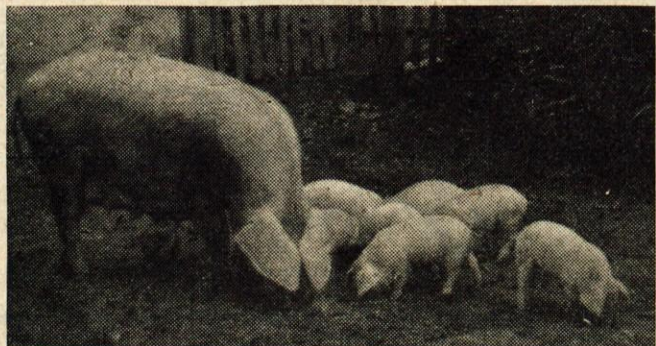
Levo zgoraj: Letos so ob rojstnem dnevu maršala Tita organizirali pionirji posebno štafeto. Na sliki vidite sprejem pionirske štafete v Kranju. — Levo spodaj: Stafete na poti iz Kranja v Ljubljano. Kot vsako leto jih je tudi letos nosilo na tisoče državljanov. — Desno zgoraj: 25. maja so rojstni dan predsednika republike proslavili tudi cicibani iz vrta »Tugo Vidmar«. Po proslavi pa so imeli cicibani povorko skozi Kranj: — Desno spodaj: Stafetna palica je šla iz rok v roke. Nosili so jo stari in mladi. To dokazuje tudi slika, čeprav je najstarejši nosilec štafete na Gorenjskem, 80-letni Jože Šorgo, našemu fotoreporterju ravno ob nepravem času pokazal hrbet.

**Z obiska
v Poljčah**

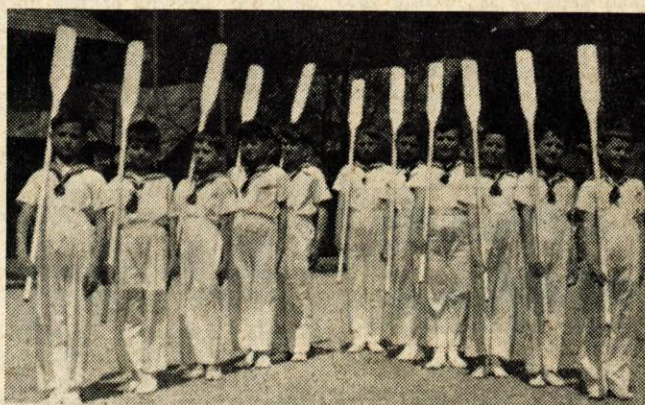

Kmetijsko - gospodinska šola v Poljčah je vse bolj plivalna za mlade zadrugnike. Na sliki zgoraj vidite lepo urejeno učilnico, v sredi levo učenke med šivanjem, na desni pa spalnico. Spodaj: »Mlaka« s svojimi »otročiči«.

Gorenjsko so v zadnjem mesecu obiskali številni predstavniki tujih držav. Na sliki levo vidimo člana češke parlamentarne delegacije, ki je pred 14 dnevi obiskala Kropo, kako tamkajšnji pionirki pripenja pionirski znak. — Desno zgoraj: Sovjetsko sindikalno delegacijo je med potjo po Gorenjski sprejel tudi predsednik ObLO Kranj Vinko Hafner. — Desno spodaj: Delegacija poljskih novinarjev med ogledom v »Iskri«.

**Šport
doma**

Borbe za točke v ljubljansko-primorski ligi za letošnje sezono so končane. Na sliki zgoraj vidite posnetek s tekme v Strazhišču (Mladost : Krim) pred golom mladosti. Vratar je lepo ubranil oster strel. Toda preteklo nedeljo je moral proti Triglavu kar 7-krat kloniti. — V sredi: TVD »Partizan« Javornik je v zadnjem času zelo delaven. Na eni izmed številnih prireditvev so gledalce navdušili zlasti pionirji — »veslači«. — Spodaj: zmagovalna ekipa Kranja na I. republiškem orientacijskem patrolnem teku, ki je bil preteklo nedeljo v Kranju. — Levo: Judo si v Kranju vse bolj utira pot.

**Ko se vrata
zapro**

»Gaudemus igitur« in končno je vse. Ne, kje neki! Stori se šele prvi korak. Pravo delo se šele prične. Na levi: Kranjski maturantje so kot vsako leto tudi letos imeli »žalen« sprevoz skozi mesto, v Kamniku pa so osmošolci proslavili ta svečan trenutek v pisanih narodnih nošah.

